

KATSAUKSIA

Antti Mielonen ja Mika Vidlund

Eläkemaksutaso Yhdysvalloissa ja Kanadassa

Eläketurvakeskuksen katsauksia
2009:13

Eläketurvakeskus • Pensionsskyddscentralen

KATSAUKSIA

Antti Mielonen ja Mika Vidlund

Eläkemaksutaso Yhdysvalloissa ja Kanadassa

Vertailu Euroopan maiden eläkemaksutasoon

Eläketurvakeskuksen katsauksia
2009:13

Eläketurvakeskus • Pensionsskyddscentralen

KATSAUKSIA

Eläketurvakeskus

00065 ELÄKETURVAKESKUS

Puhelin 010 7511 • Faksi (09) 148 1172

Pensionsskyddscentralen

00065 PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Tfn 010 7511 • Fax (09) 148 1172

Finnish Centre for Pensions

FI-00065 Eläketurvakeskus Finland

Tel. +358 10 7511 • Fax +358 9 148 1172

etunimi.sukunimi@etk.fi

Helsinki 2009

ISSN 1236-7737

ABSTRAKTI

Tässä selvityksessä tarkastellaan Yhdysvalloissa ja Kanadassa maksettujen eläkevakuutusmaksujen tasoa pääasiassa vuonna 2005. Katsauksen tavoitteena on antaa kuva eläketurvan aiheuttamasta kokonaismaksurasituksesta, kun huomioon otetaan lakisääteisten eläkemaksujen lisäksi maksut lisäeläkejärjestelmiin sekä valtion osuus rahoituksesta. Eläkevarat ja niihin liittyvä sijoitustoiminta on jätetty tarkastelun ulkopuolelle.

Eläkemaksuja on verrattu suhteessa markkina- ja tuottajahintaiseen bruttokansantuotteeseen sekä palkkasummaan ja työnantajan sosiaaliturvamaksut sisältävään palkansaajakorvaukseen. Eri mittareilla on pyritty mahdollisimman vertailukelpoiseen tulokseen eri maiden välillä. Markkinahintaiseen bruttokansantuotteeseen suhteutettuna kaikkien eläkevakuutusmaksujen osuus oli Yhdysvalloissa 9,2 ja Kanadassa 7,6 prosenttia. Suhteutettuna tuottajahintaiseen bruttokansantuotteeseen eläkemaksujen osuus oli Yhdysvalloissa 10,1 ja Kanadassa 8,4 prosenttia.

Maksutasojen lisäksi katsauksessa on myös esitetty molemmista maista yli 65-vuotiaiden eläkkeensaajien tulojen koostumus vuodelta 2007 sekä tulolähteiden aikasarjat vuodesta 1980 vuoteen 2007.

Katsauksessa verrataan Yhdysvaltojen ja Kanadan eläkemaksutasoja vuonna 2008 ilmestyneen raportin yhdeksään eri Euroopan maahan. Tulokset osoittavat, että Pohjois-Amerikassa eläkemaksujen taso on selvästi matalampi kuin vertailuissa Euroopan maissa. Syitä tähän on itse eläketurvan rakenteessa samoin kuin siinä, että Pohjois-Amerikan maissa ikääntyminen ja väestörakenteen muutos ei ole yhtä voimakas kuin Euroopassa.

ABSTRACT

This review analyses the level of pension contributions paid in the United States and Canada mainly in 2005. The aim of the review is to provide an overview of the total cost of pension financing when taking into account occupational pensions and the government's share of financing in addition to the statutory pension contributions. Pension assets and related investment operations are not included in the analysis.

Pension contributions have been compared in relation to the market and basic (factor) price GDP, as well as the wage bill and to the compensation of employees (including also the employer's social security contributions). By using different indicators, we have sought to achieve maximum comparability between the results of different countries.

All pension contributions in relation to GDP at market prices was 9.2 per cent in the United States and 7.6 per cent in Canada. In relation to GDP at basic prices pension contributions amounted to 10.1 per cent in the United States and 8.4 per cent in Canada.

In addition to the pension contribution levels, the review also presents the distribution of income for over 65 year old pensioners in both countries in the year 2007 as well as time series from 1980 to 2007 for income sources of over 65 year old population.

The review compares the pension contribution level in the United States and Canada to previously (2008) reviewed nine European countries' pension contribution levels. The results show that in North America, the pension contribution levels are significantly lower than in the reviewed European countries. Explanation for these results can be found in the structures of the pension systems as well as in more favorable demographic conditions.

SISÄLTÖ

1 Johdanto.....	7
2 Eläketurvan rakenne vertailumaissa.....	8
2.1 Yhdysvaltojen lakisääteinen eläkejärjestelmä	12
2.1.1 SSI-toimeentuloavustus.....	13
2.1.2 OASDI-järjestelmän rahoitus	13
2.2 USA:n lisäeläkejärjestelmät.....	14
2.2.1 USA:n yksityisen sektorin lisäeläkejärjestelmät.....	15
2.2.2 USA:n julkisen sektorin eläkejärjestelmät.....	17
2.3 Kanadan lakisääteinen eläkejärjestelmä	19
2.3.1 Eläkejärjestelmän rahoitus	20
2.4 Kanadan lisäeläkejärjestelmät.....	21
3 Eläkemaksut suhteessa palkkoihin ja BKT:seen	23
3.1 Yhdysvaltojen eläkejärjestelmän kokonaismaksutaso.....	24
3.2 Kanadan eläkejärjestelmän kokonaismaksutaso.....	25
3.3 Vertailu Euroopan maiden eläkemaksutasoon	27
4 Yhteenveto.....	30
Lähteet.....	31
Liitteet.....	33
Liite 1. Yhdysvallat	33
Liite 2. Kanada	35

1 Johdanto

Katsauksessa selvitetään Kanadan ja Yhdysvaltojen eläketurvan rahoitusta.¹ Katsauksen tavoitteena on antaa kuva eläketurvan aiheuttamasta kokonaismaksurasituksesta, kun huomioon otetaan lakisääteisten eläkemaksujen lisäksi maksut työnantajakohtaisiin lisäeläkejärjestelmiin sekä valtion osuus rahoituksesta. Näkökulma rahoitukseen on sama kuin Eläketurvakeskuksessa vuonna 2008 julkaistussa raportissa, jossa vertailtiin eläkemaksutasoa yhdeksässä Euroopan maassa (ks. Vidlund & Bach-Othman 2008). Katsaus täydentää kyseisen raportin tuloksia, ja katsauksessa esitetään myös vertailu siitä, miten nyt vertailtavat maat sijoittuvat suhteessa Alankomaihin, Isoon-Britanniaan, Norjaan, Ranskaan, Ruotsiin, Saksaan, Suomeen, Sveitsiin ja Tanskaan.

Kanada ja Yhdysvallat edustavat hyvinvointivaltiomallien luokittelussa niin sanottua liberaalia mallia, jonka peruseriaatteena on, että yksilöt ovat vastuussa itsestään. Kyseisen mallin ominaispiirteitä ovat matalat ja usein tarveharkintaiset sosiaalietuudet, jotka on suunnattu köyhille ja matalapalkkaisille työntekijöille. Yksityisillä vakuutuksilla on tästä johtuen suuri rooli kyseistä mallia edustavissa maissa. Euroopan maista lähinnä Ison-Britannian katsotaan edustavan tätä samaa hyvinvointimallia.

Vaikka Kanada noudattaa pääpiirteissään kyseistä malliajattelua, siellä on lakisääteisen työeläkejärjestelmän lisäksi asumiseen perustuva kansaneläkejärjestelmä. Yhdysvalloissa kansaneläkejärjestelmää ei ole. Lakisääteinen eläketurva on molemmissa maissa merkittävä toimeentulon lähde, vaikka sen taso jää melko matalaksi. Lisäeläkejärjestelmät ovatkin keskeisessä asemassa erityisesti korkeatuloisilla. Työmarkkinoilla sovitut, lähinnä työnantajakohtaiset (ns. II-pilarin) lisäeläkkeet kattavat Kanadassa vain alle 40 prosenttia palkansaajista ja USA:ssa noin 50 prosenttia. Katsauksessa varsinaisen vertailun ulkopuolelle jäävällä yksilöllisellä eläkesäästämällä on ollut kasvava osuus vanhusväestön toimeentuloturvasa. USA:ssa myös eläkeaikaisella työnteolla on suuri merkitys. Työnteko ei näyttäisi olevan suoraan johdannollinen matalaan tulotasoon, sillä työnteko on yleistä myös korkeimmilla tulotasoilla. Korkeimmassa tuloneljänneksessä henkilön tuloista lähes 40 prosenttia muodostuu työtuloista².

Kokonaismaksutasovertailun pohjana olevat tiedot ovat vuodelta 2005, jotta maita voidaan vertailla edellä mainittujen Euroopan maiden maksuihin. Katsauksen liitetiedostot sisältävät myös aikasarjoja maksutulojen kehityksestä.

Katsauksen rakenne on seuraava: ensin kerrotaan lyhyesti vertailumaiden kokonaiseläketurvan rakenteesta ja eläkejärjestelmän rahoituksesta. Tämän jälkeen vertaillaan eläketurvan rahoitusta vuoden 2005 kokonaismaksutulotietoja hyödyntäen ja verrataan tuloksia Euroopan maiden eläkemaksutasoon. Lopuksi tehdään yhteenveto katsauksen keskeisistä tuloksista.

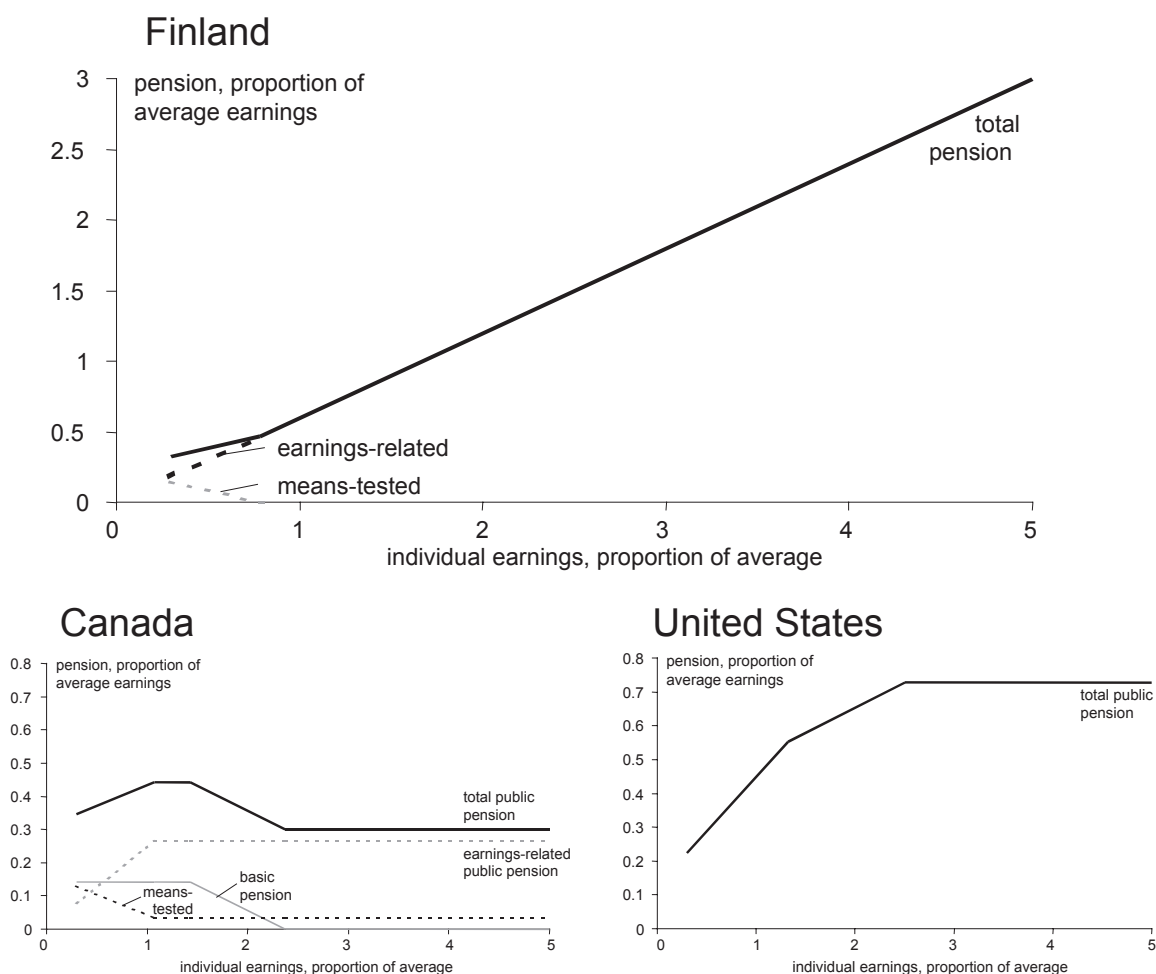
1 Katsauksen valmistumiseen ovat vaikuttaneet Assia Billig Kanadan Aktuaarivirastosta (Office of the Chief Actuary) sekä Yhdysvalloista Beth Hima ja Alice Wade Sosiaaliturvan keskushallinnosta (Social Security Administration, SSA). Kiitämme heitä yhteistyöstä ja osoittamastaan mielenkiinnosta ETK:n kokonaismaksutasovertailua kohtaan.

2 Lähde: Employee Benefit Research Institute EBRI.

2 Eläketurvan rakenne vertailumaissa

Hyvän lähtökohdan vertailumaiden eläketurvan vertailusta antaa Edward Whitehousen (OECD 2003) raportti *The Value of Pension Entitlements – A model of nine OECD countries*, joka samalla antaa kuvan siitä, miten maiden lakisääteiset eläkejärjestelmät eroavat verrattaessa niitä Suomeen (ks. kuvio 1). Jos huomioon otettaisiin vain lakisääteiset eläkejärjestelmät, kuva vertailumaiden eläketurvasta olisi kovin suppea ja erilainen verrattuna siihen mitä saadaan, kun vertailuun otetaan mukaan lisäeläkejärjestelmät. Toisin kuin Suomessa, molemmissa maissa lakisääteisen työeläketurvan kattamista rajataan eläkekatolla. Kanadassa eläkepalkkakatto on noin maan keskipalkan tasolla ja USA:ssa noin 2,5-kertainen keskipalkkaan verrattuna. Suhteellisen korkeasta eläkepalkkakatosta huolimatta enimmäiseläke on USA:ssa vajaan neljänneksen korkeimmasta eläkepalkasta, koska eläke määräytyy regressiivisesti (eläke on tulojen kasvaessa aleneva prosentti keskimääräisestä kuukausitulosta). Myös Kanadassa työeläkkeen enimmäismäärä jää neljännekseen eläkepalkkakatosta.

Kuvio 1. Lakisääteisten eläkejärjestelmien korvaustaso ja rakenne Kanadassa, USA:ssa ja Suomessa.

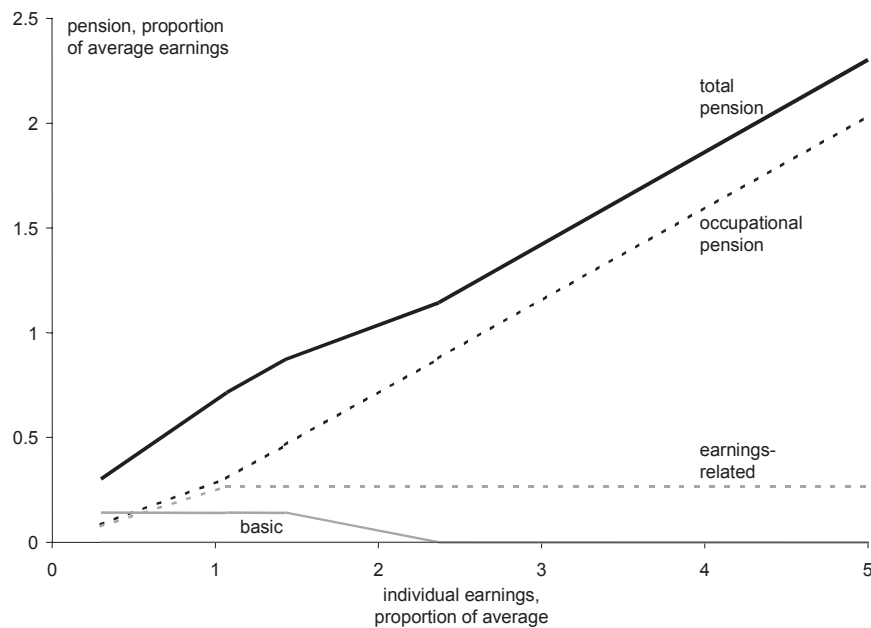

Lähde: OECD 2003.

Kuvio 1 osoittaa, että alle keskipalkan ansiotasolla USA:n eläketurva jää matalimmaksi puuttuvan kansaneläkkeen takia. Keskipalkkaisella eroja eläketurvan tasossa ei vertailumaiden välille juuri synny. Kanadassa työeläketurva jää USA:ta matalammaksi, mutta kansaneläke nostaa kokonaiseläketasoa. Tätä korkeammilla ansiotasolla eroja maiden välille syntyy ja varsinkin, kun tilannetta vertaillaan Suomen eläketurvan tasoon eri tulotasolla.

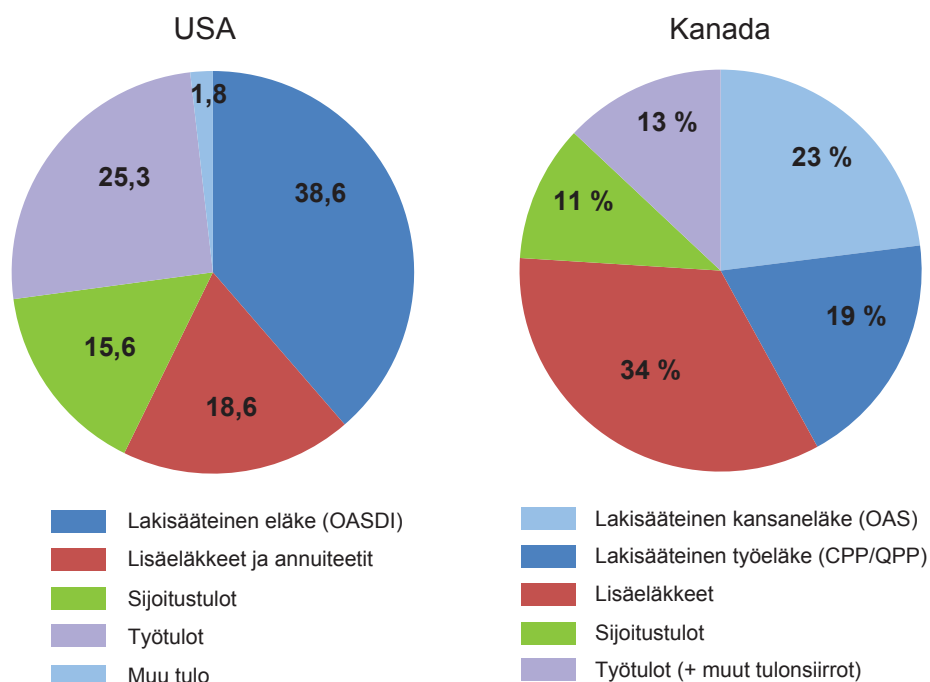
Edellä mainittu OECD:n raportti osoittaa hyvin, kuinka kuva vertailumaiden kokonaiseläkejärjestelmästä muuttuu selkeästi Suomesta saadun kuvan kaltaiseksi, kun työnantajakohtaiset lisäeläkkeet ovat mukana vertailussa. Esimerkiksi Kanadassa (ks. kuvio 2) kokonaiseläke kasvaa suhteessa ansiotuloihin varsin samankaltaisesti Suomeen verrattuna (vrt. kuvio 1 edellä).

Kuvio 2. Kanadan kokonaiseläketurvan rakenne.

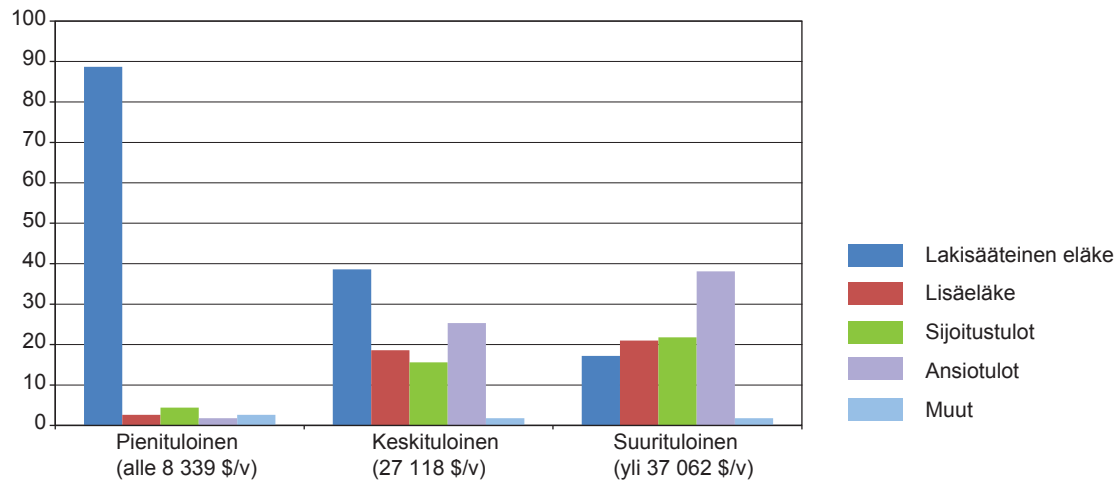
Lähde: OECD 2003.

Molemmissa maissa lakisääteinen eläketurva on suhteellisen matalasta tasosta huolimatta tärkein toimeentulon lähde 65 vuotta täyttäneillä eläkeläisillä. Lakisääteisen eläketurvan osuus on noin 40 prosenttia kokonaistuloista molemmissa maissa (ks. kuvio 3). Lisäeläkkeet muodostivat USA:ssa alle 20 prosenttia mutta Kanadassa noin kolmanneksen 65 vuotta täyttäneen keskimääräisestä tulokokonaisuudesta. Kanadan osalta kuvion 3 yksityiset lisäeläkkeet sisältävät työnantajakohtaisten lisäeläkkeiden lisäksi myös yksilöllisen vapaaehtoisen lisäeläkkeen, RRSP:n (Registered Retirement Savings Plans), josta on kerrottu tarkemmin luvussa 2.4. Eläkeläisten tulot muodostuvat molemmissa maissa useasta eri lähteestä.

Kuvio 3. Keskimääräinen tulojakauma 65 vuotta täyttäneellä vuonna 2007.

Lähde: EBRI.

Silmiinpistävää on eläkeaikaisen työnteon merkitys USA:n kokonaistulorakenteessa, noin neljännes keskituloisen eläkeläisen kokonaistuloista, joka on selkeästi korkeampi Kanadaan verrattuna. On mielenkiintoista havaita, että Yhdysvalloissa erityisesti työtulojen osuus yli 65-vuotiaiden kokonaistuloista kasvaa voimakkaasti tulojen myötä. Ylimmän viidenneksen tuloluokkaan kuuluvalla jo lähes 40 prosenttia kokonaistuloista muodostuu työtuloista (ks. kuvio 4). Lisäeläkkeiden ja sijoitustulojen merkitys on odotetusti sitä suurempi mitä suurituloisemmista puhutaan. Toisaalta käänteisesti voidaan todeta, että mitä matalammat tulot yli 65-vuotiaalla henkilöllä on, sitä suurempi osa niistä on lakisääteisistä työeläkkeistä ja sitä vähemmän muita tulolähteitä. Yhdysvalloissa alimman viidenneksen tuloluokkaan kuuluvilla noin 90 prosenttia tuloista kertyy lakisääteisestä työeläkkeestä.

Kuvio 4. Tulojen jakautuminen tuloluokittain USA:ssa 65 vuotta täyttäneellä vuonna 2007, %.

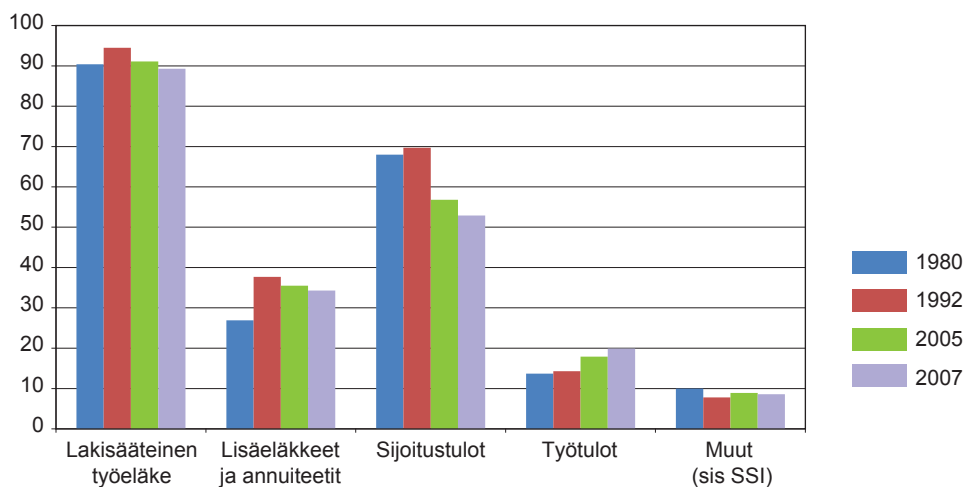
Lähde: EBRI.

Kuviot 5 ja 6 osoittavat yli 65-vuotiaiden tulonlähteiden jakauman Yhdysvalloissa ja Kanadassa vuodesta 1980 lähtien. Kanadassa lähes kaikki saavat lakisääteistä kansaneläkettä. Lakisääteistä työeläkettä saavien osuus on molemmissa maissa noin 90 prosenttia. Yhdysvalloissa se on ollut tällä tasolla lähes koko tarkastelujakson ajan mutta Kanadassa vasta 2000-luvulla. Tämä selittyy osittain sillä, että Kanadassa työeläkejärjestelmä on tullut voimaan 1960-luvulla, kun se Yhdysvalloissa tuli voimaan jo 1930-luvulla.

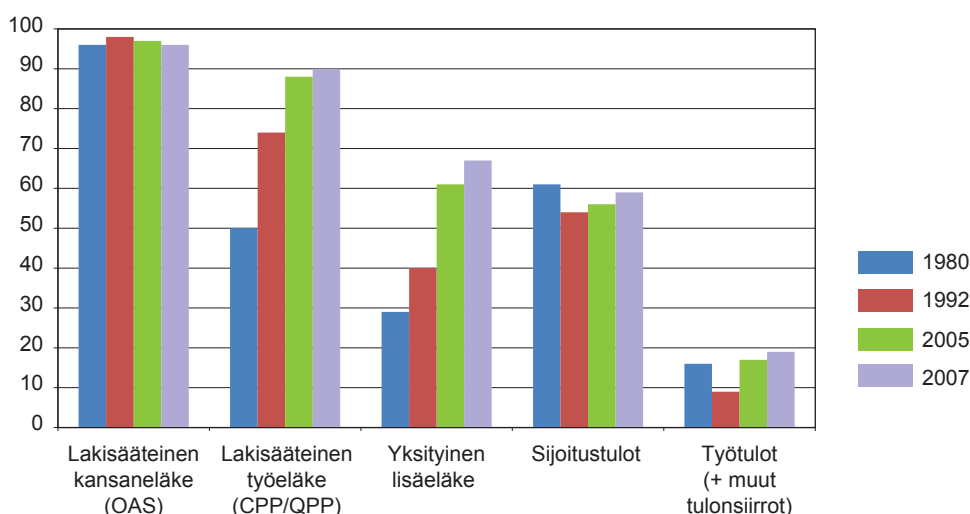
Kanadassa valtaosalla eläkeläisistä on yksityisiä lisäeläketuloja. Yhdysvalloissa saajien määrä on selkeästi pienempi. Kanadassa seniori-ikäisistä (65 vuotta täyttäneistä) 61 prosenttia sai lisäeläkkeitä vuonna 2005 ja saajien määrä on kasvanut lähes 70 prosenttiin vuonna 2007. Työnantajakohtaisten lisäeläkkeiden saajia oli 59 prosenttia ja yksilöllisen lisäeläkkeen (RRSP:n) saajia 9 prosenttia.

Kanadassa sijoitustuloja ja lisäeläkkeitä saavien osuudet ovat lähes yhtä suuret. Yhdysvalloissa sijoitustuloja saavien osuus on puolestaan laskenut 1990-luvun 70 prosentin huippulukemista reiluun 50 prosenttiin vuonna 2007.

Seniori-ikäisten työssäkäynti on ollut Kanadassa ja Yhdysvalloissa perinteisesti yleistä, ja työtuloja saavien osuus on lähes samansuuruinen. Yhdysvalloissa työtuloja saavien osuus on 1980-luvulta lähtien tasaisesti kasvanut, ja molemmissa maissa noin viidennes seniori-ikäisistä ansaitsi myös työtuloja muiden tulojen ohella vuonna 2007. Toisaalta edellä esitetyn mukaan (kuvio 3) Yhdysvalloissa työtulot muodostavat suuremman osan eläkkeensaajan kokonaistuloista kuin Kanadassa. Eläkkeensaajan toimeentulon kannalta työnteon merkitys näyttäisikin olevan Yhdysvalloissa suurempi kuin Kanadassa.

Kuvio 5. Tulolähteet 65 vuotta täyttäneellä USA:ssa.

Lähde: EBRI.

Kuvio 6. Tulolähteet 65 vuotta täyttäneellä Kanadassa.

Lähde: Statistics Canada.

Edellä esitetyt vertailukuviot osoittavat, että pelkkien lakisääteisten eläkejärjestelmien vertaaminen antaisi puutteellisen kuvan maiden kokonaiseläketurvasta ja toimeentulosta ylipäänsä. Sama pätee eläkemaksuihin. Seuraavassa käydään läpi tarkemmalla tasolla molempien maiden eläkejärjestelmien rakennetta sekä sitä miten nämä eläkejärjestelmät rahoitetaan.

2.1 Yhdysvaltojen lakisääteinen eläkejärjestelmä

Yhdysvaltojen lakisääteinen työeläkejärjestelmä on perustettu vuonna 1935. Järjestelmästä käytetään lyhennettä OASDI, joka tulee sanoista Old-Age, Survivors and Disability Insurance, eli vanhuus- perhe- sekä työkyvyttömyysvakuutus. Vuoden 2005 lopussa järjestelmästä maksettiin

etuuksia noin 48 miljoonalle henkilölle eli noin 16 prosentille koko väestöstä. Lakisääteinen työeläketurva kattaa yksityisen sektorin palkansaajat ja yksityisyrittäjät sekä osittain myös julkisen sektorin työntekijät. Julkisella sektorilla on omat työeläkejärjestelmänsä, jotka joko korvaavat tai täydentävät OASDI-järjestelmää.

OASDI-järjestelmässä vuonna 2005 täyden vanhuuseläkkeen sai 65 vuoden ja 6 kuukauden ikäisenä, sillä edellytyksellä, että eläkkeelle jäävän ansiot olivat olleet koko työhistorian ajan (40 v.) joka vuosi vähintään eläkepalkkakaton suuruiset. Täysi eläke oli tällöin 1 939 dollaria kuussa ja vuoden 2005 keskimääräinen vanhuuseläke 1 002 dollaria kuussa.³ Vanhuuseläkkeen on voinut saada myös varhennettuna 62 ikävuodesta lähtien, jolloin eläkettä on madallettu pysyvällä varhennusvähennyksellä ja sen on voinut myös lykätä alkavaksi viimeistään 70-vuotiaana, jolloin eläkkeeseen on puolestaan laskettu lykkäyskuukausilta pysyvä korotus. Maksussa olevat eläkkeet tarkistetaan vuosittain elinkustannusindeksillä (COLA – Cost of Living Adjustment) ja karttuneet eläkeoikeudet keskipalkkakehityksen mukaisesti. Eläke on tulojen noustessa aleneva prosentti keskimääräisestä kuukausitulosta (ks. kuvio 1). Lakisääteisen vanhuuseläkkeen korvaustaso on ollut keskimäärin noin 40 prosenttia keskituloisen työntekijän palkasta.

2.1.1 SSI-toimeentuloavustus

Jos lakisääteinen työeläke jää alle minimitoimeentuloon vaadittavan määrän, Yhdysvalloissa pysyvästi asuvilla työkyvyttömillä, sokeilla ja 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä on sosiaaliturvalain mukaan oikeus toimeentuloavustukseen (Supplemental Security Income, SSI). SSI-järjestelmä kattaa koko liittovaltion ja takaa yhtenäisen vähimmäistoimeentulotason kaikille maassa asuville. Etuudet rahoitetaan yleisistä verovaroista. Osavaltiot voivat maksaa avustukseen osavaltiokohtaisia lisiä. Avustus on tulo- ja varallisuusharkintainen. Vuonna 2005 liittovaltion maksama keskimääräinen avustus oli 439 dollaria kuukaudessa. Avustuksen määrää tarkistetaan vuosittain kuluttajahintaindeksin muutoksen mukaan. SSI-järjestelmän avustuksien myöntämisestä ja maksamisesta vastaavat samat sosiaaliviranomaiset (Social Security Administration, SSA) kuin työeläkkeistäkin. Avustus maksetaan kuukausittain.

Vuonna 2005 noin 2,5 miljoonaa (5,1 %) OASDI-järjestelmän edunsaajaa sai myös toimeentuloavustusta SSI-järjestelmästä. Etuuksia maksettiin yhteensä noin 36 miljardia dollaria, eli 0,28 prosenttia markkinahintaisesta BKT:sta. Luvut eivät ole mukana kokonaismaksutsovertailuissa, koska kyse on lähinnä sosiaalivastuuseen verrattavissa olevasta tuesta, ei niinkään eläkkeestä.

2.1.2 OASDI-järjestelmän rahoitus

OASDI-järjestelmä rahoitetaan pääasiassa jakojärjestelmäpohjaisesti työnantajan ja palkansaajan eläkemaksuilla. Osa rahoituksesta tulee myös järjestelmän puskurirahastojen sijoitustuloista sekä verotuloista. Eläkemaksut koostuvat palkansaajilta sekä työnantajilta perittävistä erillisistä vanhuus- ja perhe-eläkemaksusta (OASI) sekä työkyvyttömyyseläkemaksusta (DI).

3 1 EUR = USD 1,2441 (vuoden 2005 keskiparssi).

Vuonna 2005 palkansaajan OASI-maksu oli 5,3 ja työkyvyttömyysmaksu 0,9 prosenttia 90 000 dollaria alittavalta vuositulojen osuudelta. Rajan ylittävistä tuloista ei peritä eläkemaksuja. Työnantajan osuudet ovat samansuuruiset, joten kokonaismaksuksi tulee 12,4 prosenttia edellä mainitun ansiokaton alittavista tuloista. Yksityisyrittäjät maksavat OASI-maksua 10,6 prosenttia ja DI-maksua 1,8 prosenttia eli yhteensä 12,4 prosenttia. Nimelliset maksutasot ovat säilyneet samana jo vuodesta 1990 lähtien, mutta eläkemaksulle asetettua ansiokattoa on tarkistettu vuosittain keskipalkkaindeksin mukaisesti. Osasta myönnettyistä etuuksista peritään myös liittovaltion tuloveroa, jonka tuotot ohjataan takaisin OASDI-järjestelmään. (Ks. liite 1.)

Vuonna 2005 OASDI-järjestelmän kokonaistulot olivat 701,8 miljardia dollaria. Tästä OASI-eläkemaksun osuus oli 72,2 prosenttia ja DI-maksun 12,3 prosenttia. Valtionobligatioiden korkotuotot muodostivat 13,4 prosenttia tuloista, ja 2,1 prosenttia kertyi etuuksista perityistä veroista.

Järjestelmän kokonaismenot olivat 529,9 miljardia dollaria. Tästä summasta vanhuus- ja perhe-eläkkeiden (OASI) osuus oli 82,2 prosenttia. Työkyvyttömyyseläkkeiden (DI) osuus oli 16,1 prosenttia ja rautatieläisten eläkejärjestelmän 0,74 prosenttia menoista.

Tulojen ja menojen erotuksena OASI- ja DI-rahastoihin kertyi ylijäämää yhteensä 171,8 miljardia dollaria. Rahastot sijoittavat ylijäämän ainoastaan erityisiin liittovaltion obligaatioihin, joita ei ole liikkeellä yleisillä rahamarkkinoilla. Sijoitusten yhteenlaskettu arvo vuoden 2005 lopussa oli 1 858,7 miljardia dollaria eli noin 14,7 prosenttia markkinahintaisesta BKT:stä. Vuosien 2010 ja 2030 välillä suurten ikäluokkien eläköityessä, järjestelmän vuotuisten ylijäämien on ennustettu pienentyvän kustannusten voimakkaan kasvun myötä. Maksutulot riittävät kuitenkin vielä menojen rahoittamiseen vuoteen 2017 saakka, josta alkaen eläkemenot tulevat ylittämään maksutulot. Tulojen ja menojen erotus on tällöin tarkoitus kattaa obligaatioiden myymisellä eli rahastojen purkamisella. Rahastot olisivat ennusteen mukaan purettuina vuoteen 2040 mennessä. Tästä lähtien eläkemenojen kattamiseksi pitäisi joko nostaa eläkemaksuja tai leikata etuuksia. Jotta rahastoja ei tarvitsisi purkaa, pitäisi eläkemaksutasoa korottaa välittömästi 2,02 prosenttiyksikköä nykytasosta⁴.

2.2 USA:n lisäeläkejärjestelmät

Yhdysvalloissa noin 50 prosenttia yksityisen sektorin työntekijöistä ja lähes kaikki julkisen sektorin työntekijät kuuluvat työnantajan tarjoamaan lisäeläkejärjestelmään (julkisella sektorilla usein ainoastaan osa-aikaiset eivät kuulu lisäeläkejärjestelmään). Lisäeläketurva on tällöin rahastoitua eläketurvaa; joko henkilökohtaisiin eläketileihin perustuvaa maksuperusteista tai työnantajan vastuulla olevaa etuusperusteista eläketurvaa. Suurin osa yksityisen sektorin lisäeläkejärjestelmistä on nykyään maksuperusteisia: noin 40 prosenttia koko työvoimasta kuuluu maksuperusteisiin ja noin 20 prosenttia etuusperusteisiin lisäeläkejärjestelmiin (osa palkansaajista voi kuulua molempiin eläkejärjestelmiin).

Julkisen sektorin lisäeläkejärjestelmät kattavat liittovaltion (virkamiehet ja sotilashenkilöstö), osavaltioiden sekä paikallishallinnon työntekijät (esim. poliisit, opettajat, virkamiehet).

4 Lähde: The 2006 Annual Report of the Board of Trustees of the Federal OASDI Trust Funds.

Nämä järjestelmät ovat yhä lähes kauttaaltaan etuusperusteisia. Julkisen sektorin työntekijöitä on Yhdysvalloissa noin 15 prosenttia koko työvoiman määrästä⁵.

2.2.1 USA:n yksityisen sektorin lisäeläkejärjestelmät

Yksityisen sektorin lisäeläkejärjestelmien tilastotiedot perustuvat pääasiassa Yhdysvaltojen työministeriön raporttiin⁶, joka kokoaa vuosittain yhteen yksityisten alojen eläkejärjestelmien tilinpäätöstiedot. Raportin mukaan vuoden 2005 lopussa sektorin eläkejärjestelmiä oli kaikkiaan noin 680 000 ja näissä jäseniä yhteensä 117,4 miljoonaa. Tästä 82,6 miljoonaa henkilöä oli niin sanottuja aktiivijäseniä (ts. palkansaaajia) ja 34,8 miljoonaa henkilöä etuudensaaajia tai järjestelmästä eronneita, joille on karttunut eläkettä.

Maksuperusteiset järjestelmät

Maksuperusteisia eläkejärjestelmiä yhdistää eläkemaksujen sijoittaminen henkilökohtaisille eläketileille, jolloin palkansaaajan tuleva eläkevarallisuus määräytyy tilille kertyneistä maksuista ja niiden tuotoista. Yhdysvalloissa maksujen jakauma vaihtelee järjestelmästä toiseen: joissain järjestelmissä työnantaja maksaa koko eläkemaksun ja joissain järjestelmissä eläkemaksuja maksaa ainoastaan työntekijä. Useimmissa sekä työntekijällä että työnantajalla on omat maksuosuutensa. Kokonaisuutena maksuperusteisten järjestelmien eläkemaksut jakautuivat keskimäärin 40 prosentin työnantajaosuuteen ja 60 prosentin työntekijäosuuteen. Useimmissa järjestelmissä noudatetaan EET-järjestelmää (exempt-exempt-tax), jossa maksut ja tuotot ovat verovapaita ja ainoastaan eläketililtä nostetut varat lasketaan verotettavaksi tuloksi.

Vuonna 2005 maksuperusteisissa järjestelmissä oli yhteensä 75,5 miljoonaa jäsentä, joka on 64,3 prosenttia koko yksityisen sektorin lisäeläkejärjestelmien jäsenistä. Aktiivijäseniä oli sen sijaan 62,4 miljoonaa eli 75,5 prosenttia kaikista sektorin eläkejärjestelmien aktiivijäsenistä.

Suurin osa maksuperusteisista lisäeläkejärjestelmistä on niin sanottuja 401(k)-järjestelmiä. Näihin järjestelmiin kuului yhteensä noin 87 prosenttia kaikista maksuperusteisiin lisäeläkejärjestelmiin kuuluvista henkilöistä. 401(k)-nimi tulee Yhdysvaltojen verolakien vastaavasta luvusta ja se on käytännössä kattokäsite suurelle osalle maksuperusteisia lisäeläkejärjestelmiä (kaikki järjestelmät jotka täyttävät kyseisen lainkohdan vaatimukset).

401(k)-järjestelmät jakautuvat kolmeen eri luokkaan riippuen maksujen jakaumasta työnantajan ja palkansaaajan välillä sekä työnantajan maksuosuuden pakollisuudesta tai vapaaehtoisuudesta. Yleisimmissä, niin sanotuissa tavallisissa 401(k)-eläkejärjestelmissä palkansaaaja maksaa suurimman osan eläkemaksuista ja työnantaja voi halutessaan osallistua eläkemaksuihin tietyllä prosenttiosuudella palkansaaajan maksamasta osuudesta (ns. matching contribution). Safe Harbor 401(k) -järjestelmissä työnantajalle on määritetty pakollinen maksuosuus eläkemaksusta. Alle 100 henkilöä työllistäville yrityksille on lisäksi olemassa yksinkertaisemmin hallinnoitava SIMPLE 401(k) -eläkejärjestelmä, jossa työnantajalla on myös pakollinen maksuosuus. Kaikissa maksuperusteisissa järjestelmissä on yläraja niihin suoritettaville verovapaille

5 Lähde: U.S. Census Bureau.

6 Private Pension Plan Bulletin: Abstract of 2005 Form 5500 Annual Reports, U.S. Department of Labor 2008.

maksuille. Vuonna 2005 tämä raja 401(k)-järjestelmissä oli 42 000 dollaria tai 100 prosenttia palkasta (pienempi näistä).

401(k)-järjestelmien lisäksi yksityisen sektorin maksuperusteisia järjestelmiä ovat erilaiset yksityistä eläkesäästämistä (IRA) muistuttavat järjestelmät. Näitä ovat muun muassa Payroll deduction IRA, SIMPLE IRA, SEP ja SARSEP. Lisäksi maksuperusteisia järjestelmiä ovat myös palkansaajan osakesäästämisyjärjestelmät (Employee Stock Ownership Plan – ESOP) ja työnantajan eläkemaksut yhtiön tulokseen liittävä Profit Sharing -järjestelmä. Maksuperusteisiin järjestelmiin kuuluu myös Money Purchase -järjestelmä, jossa työnantajalle on määrätty kiinteä prosentuaalinen eläkemaksuosuus. Tässä järjestelmässä työnantaja on velvollinen maksamaan ylimääräistä veroa, jos vaadittavaa eläkemaksua ei ole suoritettu. Yllä mainittuihin maksuperusteisiin järjestelmiin kuului vuonna 2005 noin 13 prosenttia kaikista maksuperusteisiin lisäeläkejärjestelmiin kuuluvista henkilöistä.

Etuusperusteiset järjestelmät

Etuusperusteisissa järjestelmissä työnantaja kantaa rahoitusvastuun karttuneista eläkeoikeuksista ja eläke karttuu usein prosentteina viimeisten työvuosien keskimääräisestä palkasta. Etuusperusteisten järjestelmien ominaisuudet yhdistettynä vähäiseen sääntelyyn ovat Yhdysvalloissa johtaneet usein työnantajan taloudellisten vaikeuksien yhteydessä myös yhtiön vastuulla olevan eläkejärjestelmän alirahoitukseen tai jopa työntekijöiden lisäeläketurvan menetykseen. Esimerkiksi vuonna 1963 Studebaker-autonvalmistajan kaatumisen yhteydessä noin 4 000 yhtiön työntekijää menetti lisäeläketurvansa joko kokonaan tai osittain.

Myös muiden yhtiöiden etuusperusteisten järjestelmien rahoitusvaikeudet johtivat vuoden 1974 ERISA-lain (Employee Retirement Income Security Act) säätämiseen. Laissa lisättiin lisäeläkejärjestelmien sääntelyä ja lisäksi etuusperusteisten lisäeläkkeiden turvaamiseksi perustettiin liittovaltion ja yksityisen sektorin työnantajien rahoittama Pension Benefit Guaranty Corporation (PBGC), joka takaa (osittain) palkansaajien yksityisen sektorin etuusperusteiset eläkkeet. 1990- ja 2000-luvuilla PBGC on joutunut takaamaan useiden suurten yritysten, lähinnä metalliteollisuuden ja lentoyhtiöiden eläkejärjestelmiä (mm. United Airlines, Enron, Pan American Air, Bethlehem Steel, ym). Erityisesti etuusperusteisten mutta myös maksuperusteisten lisäeläkejärjestelmien sääntelyä on lisätty vuoden 2006 PPA (Pension Protection Act) -laissa, jossa säädettiin muutoksia muun muassa järjestelmien vastuuvelan ja sijoitusten arvon laskuperusteisiin.

Osittain edellä mainittujen historiallisten syiden sekä uusien, työnantajan kannalta riskittömämpien maksuperusteisten järjestelmien kehittämisen johdosta yksityisen sektorin etuusperusteiset eläkejärjestelmät ovat menettäneet suosiotaan viime vuosikymmenten aikana. Vuonna 1985 järjestelmiä oli kaikkiaan 114 000, ja vuonna 2005 niitä oli jäljellä enää 47 600. Jäseniä järjestelmissä oli kuitenkin yhä 41,9 miljoonaa, joka on 35,7 prosenttia koko sektorin eläkejärjestelmien jäsenistä. Aktiivijäsenten määrä on kuitenkin laskenut 20,3 miljoonaan eli 24,6 prosenttiin yksityisen sektorin eläkejärjestelmien aktiivijäsenten määrästä.

Perinteiset etuusperusteiset eläkejärjestelmät ovat Yhdysvalloissa olleet erityisesti suurten työnantajien tai alojen (multi employer plan) yhteisiä lisäeläkejärjestelmiä. Näissä järjestel-

missä eläke karttuu työntekijän iän, työvuosien ja palkan perusteella, eikä niissä ole käytössä palkansaajakohtaisia erillisiä eläketilejä, joihin maksut suoritetaan. Eläke määräytyy tällöin prosenttiosuutena palkasta (usein keskiarvo viimeisistä työvuosista) ja se maksetaan annuiteettina koko eläkkeensaajan eliniän. Vuonna 2005 perinteisiin etuusperusteisiin sekä niin sanottuihin Pension Equity -järjestelmiin kuului noin 75 prosenttia kaikista etuusperusteisiin järjestelmiin kuuluvista.

Maksuperusteisten järjestelmien suosion johdosta myös etuusperusteisia järjestelmiä on pyritty kehittämään. 1980-luvulla perinteisten etuusperusteisten järjestelmien rinnalle tuotiin niin sanottuja hybridijärjestelmiä, joihin pyrittiin ottamaan piirteitä myös maksuperusteisista eläkejärjestelmistä.

Hybridijärjestelmät ovat pohjimmiltaan etuusperusteisia, mutta niissä on maksuperusteisten järjestelmien piirteitä. Palkansaajalla on näissä järjestelmissä usein niin sanottu teoreettinen eläketili, josta hän voi seurata laskennallisen eläkepääomansa kehitystä. Työnantajan todellinen vuotuinen sijoitus eläkerahastoon voi olla pienempi tai suurempi kuin palkansaajan tilille hyvitetty määrä, mutta työnantajan eläkevastuu kehittyy kuitenkin järjestelmän karttumissääntöjen mukaisesti. Hybridijärjestelmien etuna on, että karttuneen eläkkeen voi halutessaan helposti siirtää toiseen järjestelmään esimerkiksi työpaikan vaihtamisen yhteydessä.

Hybridijärjestelmiä ovat Cash Balance- ja Pension Equity -järjestelmät. Cash Balance -järjestelmät ovat yleisempiä ja niihin kuuluu noin 25 prosenttia kaikista yksityisen sektorin etuusperusteisten järjestelmien jäsenistä. Pension Equity -järjestelmät ovat huomattavasti harvinaisempia (tilastoitu yhdessä perinteisten järjestelmien kanssa). Järjestelmien suurimpana erona on etuuksien karttuminen. Pension Equity -järjestelmissä eläke karttuu teoreettiselle eläketilille prosentteina, jota sovelletaan viimeisen työvuoden palkkaan kun Cash Balance -järjestelmissä teoreettiselle eläketilille karttuu jokaisesta työvuodesta rahamääräistä eläkettä.

2.2.2 USA:n julkisen sektorin eläkejärjestelmät

Vuonna 2005 Yhdysvaltojen julkisella sektorilla oli työntekijöitä yhteensä 23,2 miljoonaa henkilöä. Kokonaismäärä koostuu osavaltioiden ja paikallishallinnon henkilöstöstä (19 milj.) sekä liittovaltion virkamiehistä (2,7 milj.) ja sotilashenkilöstöstä (1,5 milj.).

Julkisen sektorin eläkejärjestelmien kattavuus on huomattavasti korkeampi kuin yksityisellä sektorilla. Taustalla on historiallisia sekä järjestelmiin liittyviä syitä. Usein joissain ammateissa (esim. opettajat) työskentelevät eivät automaattisesti kuulu OASDI-järjestelmään, joten julkisen sektorin eläkejärjestelmä voi olla heidän ainoa eläketurvansa. Julkisella sektorilla lisäeläkejärjestelmiin liittyminen on usein myös automaattista, toisin kuin yksityisellä puolella. Sektorin eläkejärjestelmiin kuului yhteensä noin 18,2 miljoonaa aktiivijäsentä, eli kattavuus oli noin 78,4 prosenttia työntekijöistä.

Julkisella sektorilla kaikilla hallinnon tasoilla on omat eläkejärjestelmänsä. Lisäksi liittovaltiolla on omat järjestelmänsä sekä virkamiehille että sotilashenkilöstölle. Osavaltio- ja paikallishallinnon tasolla eläkejärjestelmät voivat vaihdella koko osavaltion työntekijät kattavasta järjestelmästä ainoastaan kaupungin työntekijöiden tai jopa pelkän koulupiirin kattavaan eläkejärjestelmään.

2.2.2.1 Liittovaltion virkamiesten eläkejärjestelmät

Liittovaltion virkamiesten eläkejärjestelmiin kuului vuonna 2005 yhteensä 2,6 miljoonaa aktiivijäsentä. Virkahenkilöstöllä on kolme eri eläkejärjestelmää: vanhoille työntekijöille (ennen vuotta 1987 palvelukseen tulleet) tarkoitettu CSRS (Civil Service Retirement System) sekä myöhemmin palvelukseen tulleiden työntekijöiden FERS (Federal Employees Retirement System). Lisäksi molempien järjestelmien jäsenet voivat halutessaan osallistua myös TSP-järjestelmään (Thrift Savings Plan), joka on maksuperusteinen lisäeläkejärjestelmä. FERS sekä CSRS ovat puolestaan etuusperusteisia järjestelmiä.

Kaikissa kolmessa järjestelmässä myös työntekijä maksaa osan eläkemaksuista. CSRS-järjestelmään kuuluvat eivät maksa lakisääteisen eläkejärjestelmän (OASDI) maksuja, eikä heille kartu OASDI-järjestelmän eläkettä toisin kuin FERS-järjestelmään kuuluvilla.

2.2.2.2 Liittovaltion sotilashenkilöstön eläkejärjestelmä

Vuonna 2005 liittovaltion sotilashenkilöstön eläkejärjestelmään kuuluvia aktiivijäseniä oli 1,4 miljoonaa henkilöä. Eläkejärjestelmä on etuusperusteinen, jonka rahoitusvastuun kantaa työnantaja, eivätkä työntekijät osallistu eläkemaksuihin. Eläkejärjestelmä on myös koordinoitu lakisääteisen eläkejärjestelmän kanssa, joten järjestelmään kuuluvat maksavat myös OASDI-eläkemaksuja (myös työnantajalla maksuosuus) ja ovat näin oikeutettuja myös lakisääteiseen työeläketurvaan. Sotilashenkilöstö on myös halutessaan oikeutettu osallistumaan liittovaltion työntekijöiden maksuperusteiseen TSP-eläkejärjestelmään.

2.2.2.3 Osavaltioiden ja paikallishallinnon eläkejärjestelmät

Osavaltioiden ja paikallishallinnon työntekijät muodostavat ylivoimaisesti suurimman osan julkisen sektorin henkilöstöstä. Vuoden 2005 maaliskuussa osavaltioiden ja paikallishallinnon palveluksessa oli noin 19 miljoonaa henkilöä, joista eläkejärjestelmiin kuuluvia aktiivijäseniä oli noin 14,1 miljoonaa. Yksittäisiä eläkejärjestelmiä oli yhteensä 2 656, joista 8,4 prosenttia oli osavaltion ja 91,6 prosenttia paikallishallinnon järjestelmiä.⁷

Osavaltioiden ja paikallishallinnon eläkejärjestelmät ovat lähes kauttaaltaan etuusperusteisia⁸. Erona yksityisen puolen etuusperusteisiin järjestelmiin nähden osavaltioiden ja paikallishallinnon järjestelmissä myös työntekijällä on lähes aina eläkemaksuosuus. Yksittäisen työntekijän kokonaiseläkemaksutaso vaihtelee järjestelmästä toiseen ja se riippuu myös siitä, onko järjestelmä koordinoitu lakisääteisen OASDI-järjestelmän suhteen. Noin neljäsosa osavaltioiden ja paikallishallinnon työntekijöistä ei kuulu OASDI-järjestelmään, eivätkä näin ollen myöskään maksa OASDI-eläkemaksua. Kokonaiseläkemaksutaso oli tällöin keskimäärin 20,7 prosenttia palkkatuloista, josta työnantajan osuus oli 12,1 ja palkansaajan 8,6 prosenttia. Jos työntekijä kuuluu myös OASDI-järjestelmään, maksaa hän OASDI-maksun lisäksi lisä-

7 Lähde: U.S. Census Bureau.

8 Wisconsin Legislative Councilin vertailussa 83 järjestelmää tutkituista 85:stä olivat etuusperusteisia. Vertailu kattaa noin 85 prosenttia sektorin eläkejärjestelmistä.

eläkejärjestelmän maksuja, joiden kokonaistaso on tällöin hieman matalampi; keskimäärin 13 prosenttia josta työnantajan osuus on 8 ja palkansaajan 5 prosenttia⁹.

Esimerkkinä perittävistä maksuista esitetään taulukossa 1 osavaltio- ja paikallishallinnon eläkejärjestelmien mediaanimaksutasot. Kun näihin lisätään lakisääteisen eläkejärjestelmän maksut, saadaan palkansaajan kokonaiseläkemaksu ja jakauma suhteessa palkansaajan ja työnantajan osuuksiin.

Taulukko 1. Osavaltion/paikallishallinnossa työskentelevän (sis. OASDI) eläkemaksut, % keskipalkasta.

	Palkansaaja	Työnantaja
Lakisääteinen eläketurva		
Vanhuus- ja perhe-eläkemaksu (OASI)	5,3	5,3
Työkyvyttömyyseläkemaksu (DI)	0,9	0,9
Lisäeläketurva	5,0	8,0
Kokonaiseläkemaksut	11,2	14,2

Lähde: Public Fund Survey: Summary of Findings for FY 2005

2.3 Kanadan lakisääteinen eläkejärjestelmä

Kanadan lakisääteiseen työeläkejärjestelmään (Canada Pension Plan, CPP) kuuluvat kaikki yli 18-vuotiaat työntekijät ja yrittäjät. Yleinen vanhuuseläkeikä on 65 vuotta. Järjestelmästä maksetaan vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeitä. Työeläke on ansiosidonnainen ja sen on tarkoitus korvata noin 25 prosenttia työuran aikaisista keskimääräisistä ansioista. Quebecillä on oma työeläkejärjestelmänsä (Quebec Pension Plan, QPP), joka on hyvin samanlainen kuin liittovaltion järjestelmä. Sekä Kanadan että Quebecin työeläkejärjestelmät tulivat voimaan vuonna 1966. Katsauksessa esitetyt tiedot koskevat pääsääntöisesti molempia järjestelmiä ja Quebecin työeläkejärjestelmä on erikseen mainittu silloin, kun se poikkeaa oleellisesti Kanadan järjestelmästä.

Etuudet ovat matalia. Työeläkejärjestelmästä myönnettävän vanhuuseläkkeen enimmäismäärä oli 828,75 dollaria (550 e) kuukaudessa vuonna 2005.¹⁰ Keskimääräinen kuukausieläke oli 464,20 dollaria. Työkyvyttömyyseläke oli enintään 1 010,23 dollaria (670 e) kuukaudessa ja keskimäärin 756,39 dollaria. Eläkkeitä tarkistetaan hintaindeksillä.

Kanadassa on myös kansaneläkejärjestelmä (Old Age Security, OAS), josta maksetaan vanhuuseläkettä. Lisäksi voidaan maksaa tuloharkintaista tulotakuulisää (Guaranteed Income System, GIS) sekä puolisoavustusta (Spouse's Allowance, SA). Puolisolle maksettava avustus takaa vähimmäistoimeentulon 60–64-vuotiaalle avio- tai avopuolisolle tai leskelle (myös avopuolisolle) kunnes tämä on itse oikeutettu kansaneläkkeeseen. Järjestelmästä ei makseta työkyvyttömyyseläkettä. Eläkeläiset, joiden nettotulot ovat yli 60 806 dollaria vuodessa (v. 2005), joutuvat verotuksen yhteydessä maksamaan kansaneläkkeen takaisin osittain tai kokonaan tulojen suuruudesta riippuen. Täysi kansaneläke oli 479,83 dollaria kuukaudessa

⁹ Public Fund Survey, Summary of Findings FY 05.

¹⁰ 1 EUR = CAD 1,5087 (vuoden 2005 keskipalkka).

vuonna 2005. Yksinasuvalle maksettavan tulotakuulisän enimmäismäärä oli 570,27 dollaria kuukaudessa. Puolisoavustus (regular) oli 851,29 dollaria. Kansaneläkejärjestelmän etuuksia tarkistetaan kuluttajahintojen muutoksen mukaan neljä kertaa vuodessa tammi-, huhti-, heinä- ja lokakuun alussa.

2.3.1 Eläkejärjestelmän rahoitus

Työntekijä ja työnantaja maksavat molemmat 4,95 prosentin vakuutusmaksua eli yhteensä 9,9 prosenttia palkasta. Yrittäjän vakuutusmaksu on 9,9 prosenttia nettotuloista. Vakuutusmaksua maksetaan alarajan (YBE, Year's Basic Exemption) ja ylärajan (YMPE, Year's Maximum Pensionable Earnings) välisistä vuosituloista. Vuonna 2005 alaraja oli 3 500 dollaria (jäädytetty vuodesta 1998) ja yläraja 41 100 dollaria (27 242 e) (sidottu Kanadan keskipalkkaan).

Järjestelmän perustamisesta (1966) aina vuoteen 1986 eläkemaksu oli 3,6 prosenttia. Maksua nostettiin 3,8 prosenttiin vuonna 1987 ja edelleen 0,2 prosenttiyksiköllä vuosittain vuoteen 1996 asti, jolloin maksu oli 5,6 prosenttia. Vakuutusmaksu on nostettu nykytasolleen vuosien 1997 ja 2003 aikana, ja pitkällä aikavälillä sen on tarkoitus pysyä muuttumattomana (ns. steady-state financing). (Ks. liite 2.)

Työeläkemaksut rahastoidaan etuusmenojen ylittävältä osalta. Työeläkejärjestelmän rahasto oli noin 94,4 miljardia dollaria eli noin 6,9 prosenttia BKT:sta vuoden 2005 lopussa (ks. liite 2). Eläkemaksutulon on arvioitu ylittävän eläkemenot aina vuoteen 2020 asti. Tällöin rahaston on tarkoitus olla 25 prosenttia eläkevastuusta, jolloin eläkerahasto kattaa noin 5,5 kertaa seuraavan vuoden eläkemenot. Tästä eteenpäin eläkemenojen kattamiseksi käytetään enenevässä määrin rahaston sijoitustuottoja. Eläkemaksuun ei ole kaavailtu muutoksia. Eläkerahaston kehitystä sitovat säännöt edellyttävät, että eläke-etuuksiin tehtävät parannukset, joko uusien etuuksien tai etuuksien korottamisen myötä, tulee olla täysin rahastoituja (incremental full-funding -periaate). (Actuarial Report on the Canada Pension Plan 2006.) Kanadan ja provinssien talousministerit arvioivat Kanadan työeläkejärjestelmää joka kolmas vuosi. Seuraava järjestelmän taloudellista kestävyyttä arvioiva aktuaariraportti julkaistaan vuoden 2009 lopussa.

Quebecin järjestelmää arvioidaan vastaavasti kolmen vuoden välein. Lisäksi Quebecin hallitus neuvottelee vähintään joka kuudes vuosi eri tahojen kanssa (public consultation) Quebecin lakisääteisen työeläkejärjestelmän tilanteesta. Quebecin järjestelmässä rahoitusperiaatteet ja tulorajat ovat samat kuin Kanadan järjestelmässä. Quebecin työeläkejärjestelmällä on oma rahastonsa, joka vuonna 2005 oli vajaat 27 miljardia dollaria, noin 2 prosenttia BKT:sta ja 3,2 kertaa seuraavan vuoden eläkemenon suuruinen.

Quebecin järjestelmän taloudellinen tilanne on heikentynyt ja rahaston arvioidaan olevan käytetty vuoteen 2049 mennessä, mikäli maksu ja etuudet säilyvät muuttumattomina. Ennustaiden mukaan maksutulo ylittää eläkemenot vain vuoteen 2011 asti, jonka jälkeen eläkerahaston sijoitustuottoja on käytettävä eläkkeiden rahoittamiseksi. Aktuaariviraston laskelmien mukaan eläkemaksun tulisi olla 10,62 prosenttia nykyisen 9,9 prosentin sijasta. Mikäli maksua ei nosteta ajoissa, on maksutason arvioitu olevan noin 12,6 prosenttia vuodesta 2050 eteenpäin (ks. liite 2). Keskeisenä syynä taloudellisen tilanteen heikkenemiseen on väestön ikääntyminen

ja väestörakenteen muutos, joka Quebecissä on voimakkaampi kuin muissa provinsseissa. Finanssikriisin seurauksena Quebecin rahaston tilanne on entisestään heikentynyt. Vuonna 2008 rahaston sijoitustappio oli –26 prosenttia ja julkisuudessa on esitetty, että rahaston varallisuus olisi käytetty loppuun jo vuonna 2037, mikäli tilannetta korjaavia muutoksia ei tehdä (esim. Financial Post 21.4.2009). Edellinen hallituksen Quebecin eläkejärjestelmää koskeva kuulemismenettely järjestettiin vuonna 2004. Järjestelmää uudistavia päätöksiä odotetaan vuoden 2010 kuulemismenettelyssä vuosina 2008 ja 2009 julkaistujen kuulemismenettelyyn liittyvien työpapereiden (Toward a Stronger and Fairer Québec Pension Plan) pohjalta.

2.4 Kanadan lisäeläkejärjestelmät

Työmarkkinoilla sovittu rekisteröity lisäeläketurva (Registered Pension Plans, RPP) kattaa alle 40 prosenttia työntekijöistä. Julkisella sektorilla lisäeläketurva kattaa yli 80 prosenttia työntekijöistä, mutta yksityisellä sektorilla vain neljänneksen työntekijöistä. Lisäeläketurva voi olla yksittäisen tai useamman työnantajan järjestämää ja se voi perustua työmarkkinasopimukseen. Järjestelmät on rekisteröitävä tulli- ja verovirastossa verovähennyskelpoisuuden saamiseksi. Rekisteröityjä lisäeläkejärjestelmiä oli 15 336 vuonna 2005 ja määrä on kasvanut 19 185:een vuonna 2008. Viime vuosina ovat lisääntyneet järjestelyt, joihin kuuluu alle kymmenen jäsentä.

Järjestelmissä oli yhteensä noin 5,7 miljoonaa jäsentä vuonna 2005 ja 5,9 miljoonaa vuonna 2008. Valtaosa on jäseninä etuusperusteisissa järjestelmissä, vaikka jäsenmäärä on jonkin verran laskenut viime vuosina: 81 prosenttia vuonna 2005 ja 77 prosenttia vuonna 2008. Maksuperusteisten järjestelmien osuus on niiden yleistymisestä huolimatta säilynyt jäsenmäärällä mitattuna melkoisen muuttumattomana, noin 16 prosentissa. Viimeisen kymmenen vuoden aikana etuusperusteisista järjestelmistä onkin suuntauduttu samoin kuin USA:ssa hybridi-järjestelmiin, joissa sovelletaan etuusperusteisen ja maksuperusteisen mallin yhdistelmää. Yksityisellä sektorilla näiden kattavuus on noussut 2 prosentista 12 prosenttiin ja julkisella sektorilla 1 prosentista 2 prosenttiin. Suurimmalla osalla jäsenistä (4,8 milj.) lisäeläketurva on hoidettu säätiöissä (trusteed plans) ja loput (1,1 milj.) lähinnä eläkevakuutusyhtiöissä. (Statistics Canada.)

Maksuperusteisessa lisäeläkejärjestelmässä työntekijän ja työnantajan yhteensä maksaman vakuutusmaksun verovähennyskelpoinen enimmäismäärä on 18 prosenttia palkasta, enintään kuitenkin 18 000 dollaria vuoden 2005 verotuksessa.

Rekisteröidyn lisäeläketurvan lisäksi työnantaja voi järjestää työntekijöille yrityksen tuottoihin perustuvan eläkevakuutuksen (Deferred Profit-Sharing Plans, DPSP), jossa ainoastaan työnantaja maksaa vakuutusmaksuja yrityksen tuottojen mukaan. Yrityksen tuottoihin perustuvassa DPSP-järjestelmässä työnantaja voi vähentää vakuutusmaksuja 9 prosenttia palkasta, korkeintaan 9 000 dollaria (v. 2005) eli enimmillään puolet RPP:n ylärajasta. Työnantaja voi järjestää työntekijöilleen myös ryhmäeläkevakuutuksen (Group Registered Retirement Savings Plans, GRRSP), joka on samankaltainen kuin merkittävimmissä asemassa oleva ja viime vuosina suosiotaan kasvattanut rekisteröity yksilöllinen eläkevakuutus (Registered Retirement Savings Plans, RRSP). Rekisteröityyn yksilölliseen eläkevakuutukseen säästi vuonna 2005 yli

6,1 miljoonaa vakuutettua. Maksutulot kertyi 30,6 miljardia dollaria. Vakuutettujen määrä oli noussut 6,3 miljoonaan vuonna 2007 ja maksutulo 34,1 miljardiin dollariin. (Statistics Canada.) Määrän odotetaan edelleen kasvavan, sillä potentiaalisesta säästäjien määrästä (lähes 90 % veronmaksajista) noin kolmannes suorittaa maksuja RRSP:hen. Mediaanimaksu vuonna 2007 oli 2 780 dollaria.

Rekisteröidyissä yksilöllisissä eläkejärjestelmissä vähennyskelpoisen maksun yläraja perustuu vuosituloihin ja voi olla korkeintaan 18 prosenttia edellisen vuoden tuloista, kuitenkin korkeintaan 16 500 dollaria vuonna 2005. Jos henkilö kuuluu myös rekisteröityyn työmarkkinaperusteiseen järjestelmään, yksilöllisen järjestelmän vähennyskelpoisten maksujen yläraja alenee vastaavasti (Pension Adjustment). Käyttämättömän verovähennysoikeuden voi siirtää kokonaisuudessaan seuraaville vuosille.

Taulukossa 2 on esitetty esimerkki yksityisellä sektorilla toimivien etuusperusteisten lisäeläkejärjestelmien maksuista suhteessa keskipalkkaan. Maksut vaihtelevat järjestelmästä riippuen, joten mahdollisimman edustavan kuvan luomiseksi esimerkki on muodostettu kahdeksan laajan lisäeläkejärjestelmän maksutietojen perusteella ja jaettu kahteen ryhmään sen perusteella osallistuuko palkansaaja rahoitukseen vai ei.

Taulukko 2. Eläkemaksut yksityisen sektorin lisäeläkejärjestelmiin kuuluvien osalta vuonna 2005, % keskipalkasta.

	Yhteensä	Contributory plans	Non-contributory plans
<i>Järjestelmät, lkm.</i>	8	5	3
<i>Aktiivijäsenet</i>	174 060	93 865	80 195
Työntekijän lisäeläkemaksu	1,98 %	3,65 %	0,00 %
Työnantajan lisäeläkemaksu (normi)	7,44 %	6,55 %	8,48 %
Työnantajan lisäeläkemaksu (rahoitusvajetta varten kerättävä)	2,88 %	4,89 %	0,49 %
Työnantajan lisäeläkemaksu (yhteensä)	10,32 %	11,44 %	8,97 %
Työntekijän lakisääteinen työeläkemaksu (CPP/QPP)	3,43 %	3,42 %	3,45 %
Työnantajan lakisääteinen työeläkemaksu (CPP/QPP)	3,43 %	3,42 %	3,45 %
Yhteensä	17,18 %	18,28 %	15,87 %

Lähde: Office of the Chief Actuary.

3 Eläkemaksut suhteessa palkkoihin ja BKT:seen

Tässä luvussa eläkemaksuja on tarkasteltu suhteessa kansantalouden palkkasummaan ja bruttokansantuotteeseen. Tiedot eri maiden lakisääteisistä eläkemaksuista ja tulovirroista pohjautuvat pääasiassa maiden sosiaalivakuutusalan toimijoiden julkaisemiin tilastoihin, tilinpito- ja budjettitietoihin sekä erilaisiin virallisiin raportteihin.

Aineiston keruun lähtökohdaksi on otettu vertailtavuus ETK:n vuonna 2008 julkaiseman raportin (Vidlund & Bach-Othman 2008) tuloksiin Euroopan maiden kokonaiseläkemaksutasosta, joten mittareina on käytetty edellisen vertailun mukaisesti kahta eri palkkasummaa (palkansaajakorvaukset ja palkkasumma) ja bruttokansantuotetta (markkina- ja tuottajahintainen). Palkkasumma sisältää maksetut palkat ja palkkiot. Palkansaajakorvaukset sisältävät edellisen lisäksi työnantajien maksamat sosiaaliturvamaksut. Kokonaistuotantoa kuvaava markkinahintainen BKT sisältää hyödykeverot (alv, valmisteverot). Kun markkinahintaisesta BKT:sta vähennetään hyödykeverot ja lisätään hyödyketukipalkkiot (vientituki tms.) saadaan niin sanottu tuottajahintainen BKT.

Palkkasumma on yleisesti käytetty mittari, mutta se voi osaltaan johtaa väärin tulkintoihin, kun vertaillaan eri maita, joissa työnantajan ja työntekijän sosiaaliturvamuutokset vaihtelevat. Tällainen tilanne syntyy erityisesti vertailtaessa keskenään kahta maata, joista toisessa eläketurvan rahoitus perustuu korkeisiin työnantajamaksuihin (esim. Ruotsi) ja toisessa pääasiallisesti veroihin tai palkansaajamaksuihin (esim. Tanska). Koska kansainvälisissä tilastoissa ei eritellä palkansaajamaksuja palkkasummasta voi maiden välille muodostua eroja riippuen siitä, kuka on maksun suorittaja, vaikka maksurasite molemmissa maissa on sama. Maiden erilaisesta verorakenteesta riippuen vastaavanlaisia eroja eri maiden välille voi syntyä myös vertailtaessa maksutulot suhteessa markkinahintaiseen bruttokansantuotteeseen. Tämän vuoksi vertailussa käytetään myös verotuksellisia eroja tasaavaa tuottajahintaista BKT:ta (ks. lisää Vidlund & Bach-Othman 2008).

Taulukossa 3 on esitetty kummankin maan BKT ja palkkatiedot maan kansallisessa valuutassa. Aiemmasta vertailusta poiketen Kanadan ja USA:n kohdalla on päädytty ensisijaisesti kansallisiin tilastolähteisiin siitä johtuen, että aiemmassa vertailussa käytetystä OECD:n Economic Outlook -tietokannasta kaikkia tilastotietoja ei ollut saatavilla. Merkittäviä eroja kansallisten ja OECD:n tilastojen välillä ei kuitenkaan ole. Ainoan poikkeuksen tekee Kanadan palkansaajakorvauksia koskeva tieto, joka OECD:n tilaston mukaan (688,2 miljardia dollaria) on selvästi pienempi kuin vertailussa käytetty (ks. taulukko 3). Kanadaa koskevat talousluvut ovat Kanadan Tilastokeskuksen (Statistics Canada) toimittamia. Yhdysvaltojen BKT tiedot on saatu BEA:lta (Bureau of Economic Analysis, U.S. Department of Commerce) lukuun ottamatta tuottajahintaista BKT:ta, joka on saatu OECD:n tilastoista.

Taulukko 3. Taustaluvut vuonna 2005, mrd. kansallista valuuttaa.

	USA	Kanada
BKT (tuottajahinnoin)	11 532,8	1 155,7
BKT (markkinahinnoin)	12 638,4	1 372,6
BKT/capita (US\$, PPP)	41 789	34 058
Palkkasumma	5 706,0	637,0
Palkansaajakorvaukset (palkkasumma sis. sos.turvamaksut)	7 065,0	726,3
Keskিপalkka/Ansiokatto	USD 37 640 / USD 90 000	CAD 39 820 / CAD 41 100

1 EUR = USD 1,2441; CAD 1,5087 (vuoden 2005 keskikurssi).
Lähteet: Statistics Canada; BEA; OECD.

Maksutulot on seuraavassa jaoteltu eläkejärjestelmien ja eläkemenojen rahoittajien mukaisesti.

3.1 Yhdysvaltojen eläkejärjestelmän kokonaismaksutaso

Yhdysvaltojen kokonaismaksutulot on koottu taulukkoon 4. Lakisääteisen OASDI-järjestelmän maksutulot sekä etuuksista perittävät verotulot muodostavat noin puolet kokonaiseläkemaksutasosta. Työnantajan ja palkansaajan osuudet ovat yhtä suuret, noin 5,2 prosenttia palkkasummasta. Verorahoituksen osuus on pieni suhteessa muihin maksuihin: 0,26 prosenttia palkkasummasta. Maksutulojen ja verorahoituksen yhteissumma on noin 608 miljardia dollaria.

Toisen puolen kokonaiseläkemaksutasosta muodostaa yksityisen ja julkisen sektorin lisäeläkejärjestelmät. Yksityisen sektorin lisäeläkejärjestelmien kokonaismaksutulot ovat noin 341,4 miljardia dollaria. Tästä summasta eniten maksutuloja suoritettiin erityyppisiin 401(k)-rahastoihin, yhteensä 209 miljardia dollaria. Työnantajan maksuosuus 401(k)-järjestelmissä oli keskimäärin 33,7 prosenttia ja palkansaajan 66,3 prosenttia. Kokonaisuutena maksuperusteisiin järjestelmiin maksettiin eläkemaksuja 249 miljardia dollaria eli 72,9 prosenttia yksityisen sektorin lisäeläkejärjestelmien maksutuloista. Yksityisen sektorin etuusperusteisiin järjestelmiin maksettiin eläkemaksuja yhteensä noin 92,7 miljardia dollaria (27,1 % sektorin maksutuloista), josta työnantajan osuus oli lähes 100 prosenttia.

Julkisen sektorin lisäeläkejärjestelmiin suoritettiin yhteensä 212 miljardia dollaria eläkemaksuja. Maksut jakautuivat keskimäärin 76,6 prosentin työnantajaosuuteen ja 23,4 prosentin palkansaajaosuuteen. Osavaltioiden ja paikallishallinnon eläkejärjestelmiin maksettiin eläkemaksuja yhteensä 93,7 miljardia dollaria eli noin 44,2 prosenttia koko sektorin maksutuloista. Liittovaltion virkamiesten eläkejärjestelmiin (CSRS ja FERS) maksettiin yhteensä 66,3 miljardia dollaria eli noin 31,3 prosenttia sektorin maksutuloista. Sotilashenkilöstön eläkejärjestelmässä liittovaltiotyönantaja maksoi eläkemaksuja yhteensä 52 miljardia dollaria eli 24,5 prosenttia. Lukuun sisältyy myös eläkkeellä olevan sotilashenkilöstön terveydenhuolto-rahastoon (Retiree Health Care Fund) maksetut maksut.

Taulukko 4. Eläkemaksujen osuus BKT:sta ja palkoista vuonna 2005.

Eläkejärjestelmä	Milj. \$	Maksutulo/ palkansaaja- korvaukset ^a	Maksutulo/ palkkasumma ^b	BKT:sta ^c	BKT:sta ^d
Lakisääteiset eläkkeet OASDI					
Työnantaja	296 470				
Palkansaaja	296 470				
Verorahoitus	14 900				
Yhteensä		8,6 %	10,7 %	4,8 %	5,3 %
Lisäeläkkeet					
Työnantaja					
Julkinen sektori	162 500				
Yksityinen sektori	190 096				
Palkansaaja					
Julkinen sektori	49 577				
Yksityinen sektori	151 353				
Yhteensä		7,8 %	9,7 %	4,4 %	4,8 %
Lakisääteiset ja lisäeläkkeet yht.		16,4 %	20,4 %	9,2 %	10,1 %

- a) sisältää työnantajan sos.turvamaksut.
b) ei sisällä työnantajan sos.turvamaksuja.
c) markkinahinnoin, sis. hyödykeverot.
d) tuottajahinnoin (lähde:OECD).

Taulukko 5. Eläkemaksujen jakautuminen suhteessa BKT:seen ja palkkoihin vuonna 2005.

	Maksutulo/ palkansaaja- korvaukset ^a	Maksutulo/ palkkasumma ^b	BKT:sta ^c	BKT:sta ^d
Palkansaaja				
- OASDI	4,2 %	5,2 %	2,35 %	2,6 %
- Lisäeläkkeet	2,8 %	3,5 %	1,6 %	1,7 %
Palkansaaja yht.	7,0 %	8,7 %	3,95 %	4,3 %
Työnantaja				
- OASDI	4,2 %	5,2 %	2,35 %	2,6 %
- Lisäeläkkeet	5,0 %	6,2 %	2,8 %	3,1 %
Työnantaja yht.	9,2 %	11,4 %	5,15 %	5,7 %
Verorahoitus				
- OASDI	0,2 %	0,3 %	0,1 %	0,1 %
Yhteensä	16,4 %	20,4 %	9,2 %	10,1 %

- a) sisältää työnantajan sos.turvamaksut.
b) ei sisällä työnantajan sos.turvamaksuja.
c) markkinahinnoin, sis. hyödykeverot.
d) tuottajahinnoin (lähde:OECD).

3.2 Kanadan eläkejärjestelmän kokonaismaksutaso

Kanadassa kokonaiseläkemaksut suhteessa palkkasummaan olivat 16,5 prosenttia ja palkansaajakorvauksiin suhteutettuna 14,3 prosenttia vuonna 2005. Suhteessa markkinahintaiseen BKT:seen eläkemaksut olivat 7,6 prosenttia ja tuottajahintaisesta BKT:sta 8,4 prosenttia. (Ks. taulukko 6.)

Lakisääteiset työeläkemaksut jakaantuvat tasan työnantajan ja palkansaajan kesken. Yrittäjä maksaa koko maksun itse. Kanadan lakisääteisen työeläkejärjestelmän menot olivat lähes 25 miljardia dollaria, noin 1,8 prosenttia BKT:sta vuonna 2005. Työnantajan ja palkansaajan yhteenlasketut maksutulot olivat lähes 30 miljardia (taulukko 6). Sijoitusten tuotot olivat samana vuonna 11 miljardia. Eläkevarat ylittivät 3,6 kertaa seuraavan vuoden eläkemenot. (Ks. liite 2.) Quebecin lakisääteisen työeläkejärjestelmän menot olivat 7,9 miljardia dollaria, noin 0,6 prosenttia BKT:sta vuonna 2005. Järjestelmän tulot (sis. rahaston tuotto) olivat yhteensä noin 12,5 miljardia dollaria. Eläkevarat ylittivät 3,2 kertaa seuraavan vuoden eläkemenot (Actuarial Report.)

Kansaneläke rahoitetaan verovaroin ja jakojärjestelmäperiaatteen mukaisesti taulukossa 6 esitetty maksutulo vastaa kyseisen vuoden eläkemenoa. Kansaneläkemenot olivat 2,1 prosenttia BKT:sta.

Sopimuseläkkeet (RPP) ovat suurimmalta osin työnantajien rahoittamia. Kanadassa työnantajan osuus lisäeläkejärjestelmien rahoituksesta on noin 70 prosenttia. Lisäeläkkeiden maksutulot olivat 2,7 prosenttia BKT:sta. Vertailun ulkopuolelle jäävät yksilölliset lisäeläkkeet (RRSP) ovat kasvaneet merkittäväksi osaksi lisäeläkesäästämistä. Maksutuloja vuonna 2005 kertyi 30,6 miljardia dollaria, noin 2,2 prosenttia suhteessa BKT:seen (34,1 mrd. dollaria vuonna 2007).

Taulukko 6. Eläkemaksujen osuus BKT:sta ja palkoista vuonna 2005.

Eläkejärjestelmä	Milj. dollaria	Maksutulo/ palkansaaja- korvaukset ^a	Maksutulo/ palkkasumma ^b	BKT:sta ^c	BKT:sta ^d
Lakisääteiset työeläkkeet					
Kanada, CPP					
Työnantaja	14 769,3				
Palkansaaja	14 769,3				
Verorahoitus	-				
Lakisääteiset työeläkkeet					
Quebec, QPP					
Työnantaja	4 312,2				
Palkansaaja	4 312,2				
Verorahoitus	-				
Kansaneläke, OAS					
Verorahoitus	29 085				
Yhteensä		9,2 %	10,6 %	4,9 %	5,4 %
Lisäeläkkeet					
Työnantaja	26 200				
Palkansaaja	11 200				
Verorahoitus		5,1 %	5,9 %	2,7 %	3,0 %
Lakisääteiset ja lisäeläkkeet yht.		14,3 %	16,5 %	7,6 %	8,4 %

a) sisältää työnantajan sos.turvamaksut.

b) ei sisällä työnantajan sos.turvamaksuja.

c) markkinahinnoin, sis. hyödykeverot.

d) tuottajahinnoin.

Taulukko 7. Eläkemaksujen jakautuminen suhteessa BKT:seen ja palkkoihin vuonna 2005.

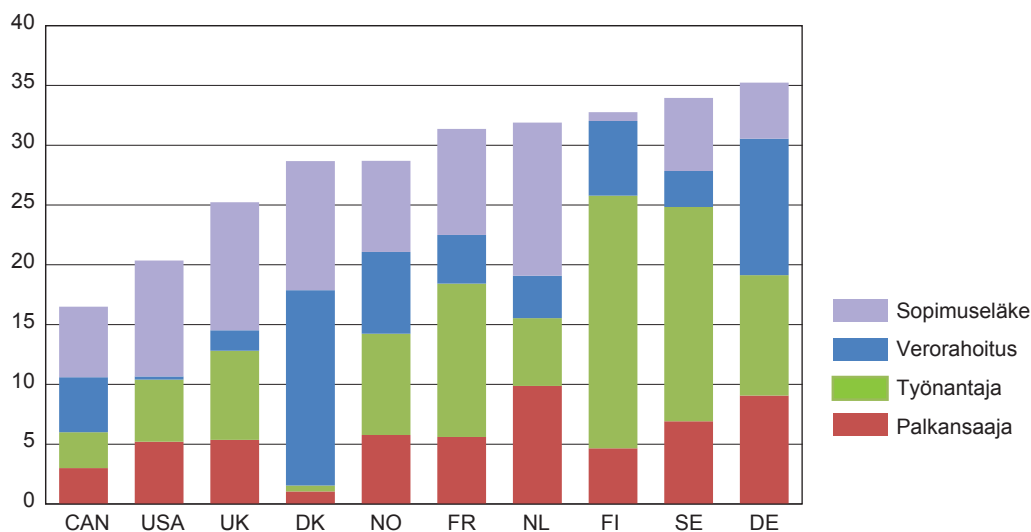
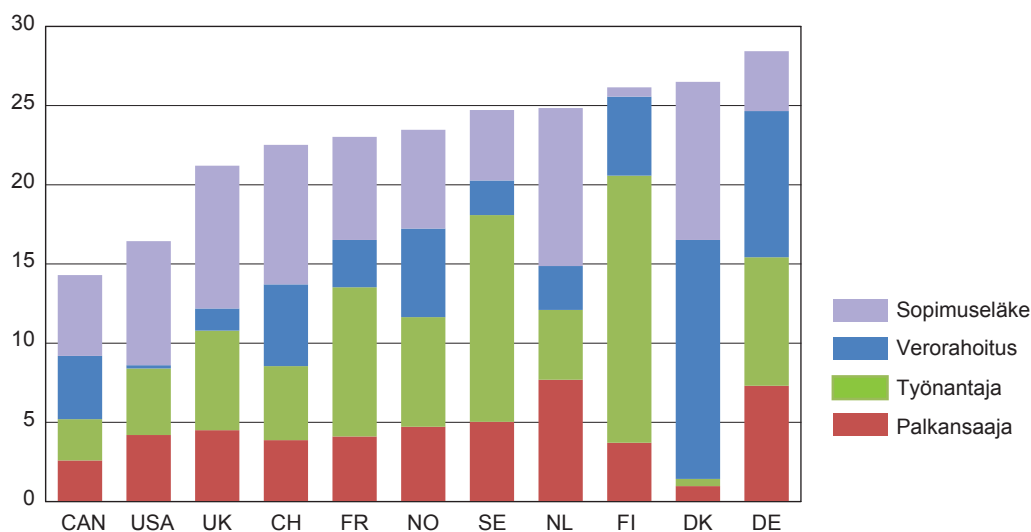
	Maksutulo/ palkansaaja- korvaukset^a	Maksutulo/ palkkasumma^b	BKT:sta^c	BKT:sta^d
Palkansaaja				
- CPP, QPP	2,6	3,0	1,4	1,5
- Lisäeläkkeet	1,5	1,8	0,8	0,9
Palkansaaja yht.	4,1	4,8	2,2	2,4
Työnantaja				
- CPP, QPP	2,6	3,0	1,4	1,5
- Lisäeläkkeet	3,6	4,1	1,9	2,1
Työnantaja yht.	6,2	7,1	3,3	3,6
Verorahoitus				
- OAS	4,0	4,6	2,1	2,4
Yhteensä	14,3	16,5	7,6	8,4

- a) sisältää työnantajan sos.turvamaksut.
b) ei sisällä työnantajan sos.turvamaksuja.
c) markkinahinnoin, sis. hyödykeverot.
d) tuottajahinnoin.

3.3 Vertailu Euroopan maiden eläkemaksutasoon

Seuraavassa kokonaiseläkemaksuja vertaillaan Eläketurvakeskuksen vuonna 2008 julkaiseman raportin tuloksiin, jossa vertailtiin yhdeksän Euroopan maan maksutasoa. Kanadan ja USA:n maksutasot jäivät kaikilla mittareilla selvästi alhaisemmaksi kuin vertailtavissa Euroopan maissa (ks. kuvat 7–10). Syitä tähän voidaan etsiä itse eläketurvan rakenteesta. Kuten edellä on esitetty, lakisääteisen eläkejärjestelmän tehtävänä on tarjota lähinnä peruseläketurvaa, jota kukin voi täydentää yksityisillä eläkejärjestelyillä omien mahdollisuuksien mukaan. Molemmista maista lisäeläkkeet ovat täten merkittävässä asemassa ja tämä näkyy myös vertailussa Euroopan maihin. Maksutuloilla mitattuna sopimuseläkkeet muodostavat noin puolet USA:n kokonaismaksuista. Kanadassa osuus tosin on pienempi, noin kolmannes. On myös huomattava, että Pohjois-Amerikan maissa yleinen yksilöllinen lisäeläkesäästäminen eri muodoissaan jää vertailun ulkopuolelle.

Lakisääteiset palkansaajan ja työnantajan eläkemaksuosuudet jakautuvat tasan Kanadassa ja USA:ssa. USA:ssa palkansaajien maksutaso, noin 5 prosenttia palkkasummasta, on samantasoinen useimpien vertailussa mukana olevien Euroopan maiden kanssa. Kanadassa jäädään selvästi alle, sillä palkansaajan maksutulot ovat 3 prosenttia palkkasummasta. Tätä pienempi palkansaajan osuus on vain Tanskassa, missä eläkejärjestelmä rahoitetaan pääasiassa verovaroin. Työnantajan maksut jäivät molemmissa maissa muita vertailumaita matalammaksi Tanskaa lukuun ottamatta.

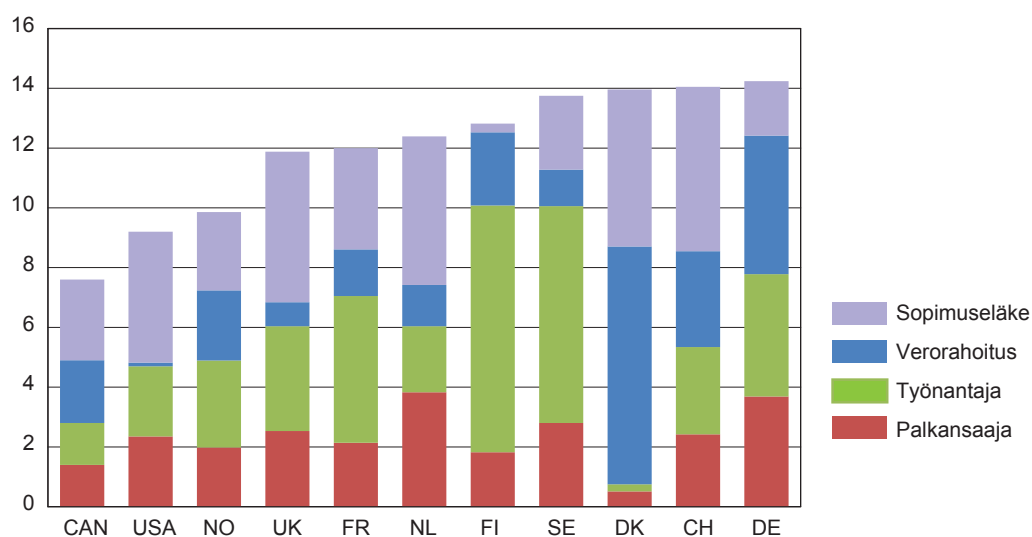
Kuvio 7. Eläkemaksut suhteessa palkkasummaan.**Kuvio 8.** Eläkemaksut suhteessa palkansaajakorvauksiin.

Valtion osuus rahoituksesta eli verovarojen osuus jää Yhdysvalloissa vertailumaiden pienimmäksi. USA:n osalta vertailukuvio ei sisällä sosiaaliavustusta, mutta tämän osuus olisi vain noin 0,28 prosenttia markkinahintaisesta BKT:sta. Kanadassa verorahoituksen osuus on yli neljännekseen kokonaistuloista. Verorahoituksen osuus oli 2,1 prosenttia BKT:sta.

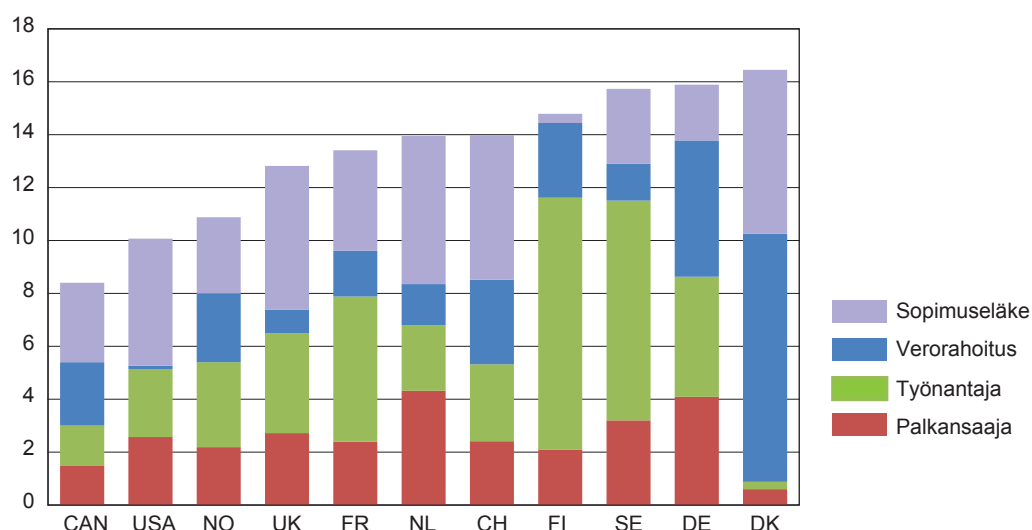
Kanadan ja USA:n maksupainetta pienentää Euroopan maita edullisempi väestörakenne. Vuonna 2005 vanhushuoltosuhde (yli 64-vuotiaiden määrä suhteessa 15–64 vuotiaisiin) oli Yhdysvalloissa ja Kanadassa 0,19, ja sen ennustetaan USA:ssa nousevan 0,32:een ja Kanadassa 0,37:een vuonna 2030 suurten ikäluokkien siirtyessä eläkkeelle. Länsi-Euroopassa vanhushuoltosuhde nousee vastaavassa ajanjaksossa 0,26:sta 0,43:een ja edelleen 0,51:een vuonna 2050.

Kanadan vanhushuoltosuhteen ennustetaan vuonna 2050 olevan sama kuin Länsi-Euroopassa vuonna 2030. Yhdysvalloissa jäädään vielä tuolloinkin selvästi alle eli 0,35:een. Yhdysvalloissa on väestönkasvu ollut vuodesta 1985 vuoteen 2005 keskimäärin yli yhden prosentin, kun Länsi-Euroopassa vastaavalla ajanjaksolla on jääty alle puolen prosenttiyksikön. YK:n ennusteen mukaan Yhdysvaltojen väestönkasvu tulee tästä tasosta hidastumaan noin puoleen prosenttiyksikköön vuoteen 2035 mennessä mutta silloinkin se ylittää Länsi-Euroopan tason, jossa väestön ennustetaan jopa vähenevän vuodesta 2025 lähtien¹¹.

Kuvio 9. Eläkemaksut suhteessa markkinahintaiseen BKT:seen vuonna 2005.

Kuvio 10. Eläkemaksut suhteessa tuottajahintaiseen BKT:seen vuonna 2005.

11 United Nations, World Population Prospects: The 2008 Revision Population Database.

4 Yhteenveto

Vertailu osoittaa, että Yhdysvalloissa ja Kanadassa eläkemaksutaso jää Euroopan maiden tasoa alemmaksi. Syitä tähän on itse eläketurvan rakenteessa samoin kuin siinä, että Pohjois-Amerikan maissa ikääntyminen ja väestörakenteen muutos ei ole yhtä voimakas kuin Euroopassa.

Koska Yhdysvallat ja Kanada ovat liberaalin hyvinvointimallin edustajia, tulosta voi pitää osin odotetunlaisena. Tämä kuitenkin sillä reunahuomiolla, että Kanadassa on kattava peruseläketurva ja Yhdysvaltain eläketurva on ehkä hieman kattavampi kuin mitä usein näkee ajateltavan. Pohjoisamerikkalainen eläkemalli näyttäisi joka tapauksessa selvästi eroavan eurooppalaisesta tavasta järjestää eläketurvaa.

Lakisääteisen eläketurvan tason lisäksi huomio kiinnittyy lisäeläketurvaan. Kuten luvussa 2 esitetyt tiedot eläkeläisten tulopaketeista osoittavat, on pohjoisamerikkalainen eläkesäästämisen malli erilainen kuin esimerkiksi Suomessa, missä lakisääteistä eläketurvaa täydennetään vain yksityisillä eläkevakuutuksilla. Yhdysvalloissa ja Kanadassa lakisääteistä eläkettä täydennetään melko yleisesti monin erilaisin sijoitusmuodoin. Tähän viittaavat molemmissa maissa havaittu suuri sijoitustuloja saavien osuus seniori-ikäisistä. Tässä katsauksessa yksilöllistä (eläke) säästämistä ei kuitenkaan tarkasteltu sen tarkemmin, mutta voidaan olettaa, että laajuudessaan se heijastuu katsauksessa esitettyyn matalaan kokonaismaksutason.

Katsauksen vertailutiedot perustuvat poikkileikkaustilanteeseen. Poikkileikkausaineistolla on oma rajallisuutensa, sillä se kuvaa tilannetta vain tietyssä ajankohtana. Maksutasoissa ei kuitenkaan tapahdu suuria vuosittaisia heilahteluja, joten tässä mielessä poikkileikkaustilannetta voidaan pitää hyvin useampaakin vuotta kuvaavana.

Kanadan kohdalla lakisääteisen eläkemaksutason kehitys näyttää ainakin lähivuodet stabiililta, sillä maksu on ennusteiden mukaan vakautettu pitkälle tulevaisuuteen. Molemmissa maissa järjestelmät ovat ylijäämäisiä eli maksutuloa kerätään tällä hetkellä enemmän kuin eläkemenojen rahoittamiseen tarvitaan. Lähivuosien toimintamallina on ensisijaisesti rahastojen tuottoihin turvautuminen ja niiden purkaminen siinä vaiheessa, kun menot ylittävät maksutulot. Quebecissä kyseinen tilanne kohdataan jo ensi vuosikymmenen alussa. Järjestelmän rahoitustilanteen aiempaa arvioitua nopeampi heikkeneminen saattaa täten näkyä maksujen korotuksina jo lähivuosina. Kanadassa järjestelmän taloudellinen tilanne näyttää valoisammalta ja suuriin uudistuksiin tai maksunkorotuksiin ei tältä osin ole tarvetta. Yhdysvalloissa väestön ikääntymiseen ja eläkemenojen kasvuun on varauduttu nostamalla täyttä eläkeikää asteittain 65 ikävuodesta 67:ään vuoteen 2027 mennessä, mutta tämän lisäksi vuodesta 1990 samalla tasolla pidettyjä eläkemaksuja tulisi nostaa järjestelmän taloudellisen tasapainon säilyttämiseksi.

Lähteet

- Actuarial Report on the Canada Pension Plan, 23rd, as at 31 December 2006 (2007) Office of the Chief Actuary. Minister of Public Works and Government Services. http://www.osfi-bsif.gc.ca/app/DocRepository/1/eng/oca/reports/PPP/cpp23_e.pdf
- Actuarial Report of the Quebec Pension Plan as at 31 December 2006 (2007) Régie des rentes du Québec. http://www.rrq.gouv.qc.ca/SiteCollectionDocuments/www.rrq.gouv.qc/Anglais/publications/regime_rentes/analyse_actuarielle_en.pdf
- Allianz Global Investors International Pension Papers (2008) Retirement at Risk: The U.S. Pension System in Transition. No. 3/2008.
- Anttila, Suvi (2004) Kanadan eläkejärjestelmä. Eläketurvakeskus. <http://www.etk.fi/Binary.aspx?Section=45090&Item=22825>
- Bach-Othman, Jarna (2006) Yhdysvaltojen eläkejärjestelmä. Eläketurvakeskus. <http://www.etk.fi/Page.aspx?Section=45090&Item=58844>
- Department of Defence. Office of the Actuary. <http://www.defenselink.mil/actuary/>
- Employee Benefit Research Institute (EBRI) (2009) EBRI Notes, Vol 30 No.5. <http://www.ebri.org>
- National Income and Product Accounts Tables. U.S Department of Commerce; Bureau of Economic Analysis (BEA). <http://www.bea.gov/>
- OECD (2003) Edward Whitehouse. The Value of Pension Entitlements – A model of nine OECD countries. OECD SOCIAL, EMPLOYMENT AND MIGRATION WORKING PAPERS NO. 9. <http://www.oecd.org/dataoecd/10/5/2789965.pdf>
- OECD (2007) National Accounts of OECD Countries: Volume I, Main Aggregates, 1994–2005.
- Office of the Chief Actuary. http://www.osfi-bsif.gc.ca/osfi/index_e.aspx?ArticleID=3
- OSFI, Office of the Superintendent of Financial Institutions Canada. <http://www.osfi-bsif.gc.ca/osfi/>
- Private Pension Plan Bulletin: Abstract of 2005 Form 5500 Annual Reports (2008) U.S. Department of Labor.
- Public Fund Survey: Summary of Findings for FY 2005. National Association of State Retirement Administrators. 2006.
- Statistical Abstract. U.S. Census Bureau. <http://www.census.gov/compendia/statab/>
- Statistics Canada. <http://www.statcan.gc.ca/>
- Supplementary Actuarial Report to the Actuarial Report of the Québec Pension Plan as at 31 December 2006. (2008) Rapport actuariel modifiant l'analyse actuarielle du Régime de rentes du Québec au 31 décembre 2006. Régie des rentes du Québec. http://www.rrq.gouv.qc.ca/SiteCollectionDocuments/www.rrq.gouv.qc/Francais/publications/regime_rentes/etudes/rapport_actuariel_2008.pdf
- The 2006 Annual Report of the Board of Trustees of the Federal OASDI Trust Funds (2006) U.S. Government Printing Office, Washington.

- The 2009 Annual Report of the Board of Trustees of the Federal OASDI Trust Funds (2009) U.S. Government Printing Office, Washington.
- The 2006 Comparative Study of Major Public Employee Retirement Systems (2007) Wisconsin Legislative Council.
- Toward a Stronger and Fairer Québec Pension Plan (2008) Working Paper. Régie des rentes du Québec.
http://www.rrq.gouv.qc.ca/SiteCollectionDocuments/www.rrq.gouv.qc.ca/Anglais/publications/regime_rentes/consultation_publique/consultation_2008_en.pdf
- Toward a Stronger and Fairer Québec Pension Plan (2009) Impact study on the proposals in the working paper. Régie des rentes du Québec.
http://www.rrq.gouv.qc.ca/en/services/publications/regime_rentes/consultation_publique/consultation2009/Pages/etude_impact_proposition.aspx
- U.S. Office of Personnel Management. <http://www.opm.gov/retire/>
- Vidlund, Mika ja Bach-Othman, Jarna (toim.) (2008) Eläkemaksutaso yhdeksässä Euroopan maassa vuonna 2005. Eläketurvakeskuksen raportteja 2008:3. Hakapaino Oy, Helsinki.
- World Population Prospects: The 2008 Revision Population Database. United Nations.
<http://esa.un.org/unpp/>
- What You Should Know About Your Retirement Plan (2006) U.S. Department of Labor; Employee Benefits Security Administration.

Liitteet

Liite 1. Yhdysvallat

Taulukko LI.1. OASDI:n ja sairausvakuutuksen maksuprosentit.

Calendar years	Employees and employers, each			Self employed		
	OASDI	HI	Combined	OASDI	HI	Combined
1966	3.85	0.35	4.20	5.80	0.35	6.15
1967	3.90	.50	4.40	5.90	.50	6.40
1968	3.80	.60	4.40	5.80	.60	6.40
1969–70	4.20	.60	4.80	6.30	.60	6.90
1971–72	4.60	.60	5.20	6.90	.60	7.50
1973	4.85	1.00	5.85	7.00	1.00	8.00
1974–77	4.95	.90	5.85	7.00	.90	7.90
1978	5.05	1.00	6.05	7.10	1.00	8.10
1979–80	5.08	1.05	6.13	7.05	1.05	8.10
1981	5.35	1.30	6.65	8.00	1.30	9.30
1982–83	5.40	1.30	6.70	8.05	1.30	9.35
1984	5.70	1.30	7.00	11.40	2.60	14.00
1985	5.70	1.35	7.05	11.40	2.70	14.10
1986–87	5.70	1.45	7.15	11.40	2.90	14.30
1988–89	6.06	1.45	7.51	12.12	2.90	15.02
1990 and later	6.20	1.45	7.65	12.40	2.90	15.30

Lähde: The 2006 Annual Report of the Board of Trustees of the Federal OASDI Trust Funds.

Taulukko L1.2. OASDI-eläkejärjestelmän tulot ja menot sekä varallisuus, mrd. dollaria.

Calendar year	Income				Expenditures				Assets		
	Total	Net contributions	Taxation of benefits	Net interest	Total	Benefit payments	Administrative costs	RRB inter-change	Net increase during year	Amount at end of year	Trust fund ratio
1957	8.1	7.5	-	0.6	7.6	7.4	0.2		0.5	23.0	298
1958	9.1	8.5	-	.6	8.9	8.6	.2	0.1	.2	23.2	259
1959	9.5	8.9	-	.6	10.8	10.3	.2	.3	-1.3	22.0	215
1960	12.4	11.9	-	.6	11.8	11.2	.2	.3	.6	22.6	186
1961	12.9	12.3	-	.6	13.4	12.7	.3	.3	-.5	22.2	169
1962	13.7	13.1	-	.6	15.2	14.5	.3	.4	-1.5	20.7	146
1963	16.2	15.6	-	.6	16.2	15.4	.3	.4	f	20.7	128
1964	17.5	16.8	-	.6	17.0	16.2	.4	.4	.5	21.2	122
1965	17.9	17.2	-	.7	19.2	18.3	.4	.5	-1.3	19.8	110
1966	23.4	22.6	-	.7	20.9	20.1	.4	.5	2.5	22.3	95
1967	26.4	25.4	-	.9	22.5	21.4	.5	.5	3.9	26.3	99
1968	28.5	27.0	-	1.0	26.0	25.0	.6	.5	2.5	28.7	101
1969	33.3	31.5	-	1.3	27.9	26.8	.6	.5	5.5	34.2	103
1970	37.0	34.7	-	1.8	33.1	31.9	.6	.6	3.9	38.1	103
1971	40.9	38.3	-	2.0	38.5	37.2	.7	.6	2.4	40.4	99
1972	45.6	42.9	-	2.2	43.3	41.6	.9	.7	2.3	42.8	93
1973	54.8	51.9	-	2.4	53.1	51.5	.8	.8	1.6	44.4	80
1974	62.1	58.9	-	2.7	60.6	58.6	1.1	.9	1.5	45.9	73
1975	67.6	64.3	-	2.9	69.2	67.0	1.2	1.0	-1.5	44.3	66
1976	75.0	71.6	-	2.7	78.2	75.8	1.2	1.2	-3.2	41.1	57
1977	82.0	78.7	-	2.5	87.3	84.7	1.4	1.2	-5.3	35.9	47
1978	91.9	88.9	-	2.3	96.0	93.0	1.4	1.6	-4.1	31.7	37
1979	105.9	103.0	-	2.2	107.3	104.4	1.5	1.5	-1.5	30.3	30
1980	119.7	116.7	-	2.3	123.6	120.6	1.5	1.4	-3.8	26.5	25
1981	142.4	139.4	-	2.2	144.4	141.0	1.7	1.6	-1.9	24.5	18
1982	147.9	145.7	-	1.4	160.1	156.2	2.1	1.8	.2	24.8	15
1983	171.3	156.3	-	8.3	171.2	166.7	2.2	2.3	.1	24.9	14
1984	186.6	180.1	3.0	3.4	180.4	175.7	2.3	2.4	6.2	31.1	21
1985	203.5	194.1	3.4	2.7	190.6	186.1	2.2	2.4	11.1	42.2	24
1986	216.8	209.1	3.7	3.9	201.5	196.7	2.2	2.7	4.7	46.9	29
1987	231.0	222.4	3.2	5.3	209.1	204.1	2.4	2.6	21.9	68.8	31
1988	263.5	251.8	3.4	8.2	222.5	217.1	2.5	2.9	41.0	109.8	41
1989	289.4	274.2	2.5	12.7	236.2	230.9	2.4	2.9	53.2	163.0	57
1990	315.4	296.1	5.0	17.2	253.1	247.8	2.3	3.0	62.3	225.3	75
1991	329.7	301.7	6.1	21.9	274.2	268.2	2.6	3.5	55.5	280.7	82
1992	342.6	311.1	6.1	25.4	291.9	286.0	2.7	3.2	50.7	331.5	96
1993	355.6	322.1	5.6	27.9	308.8	302.4	3.0	3.4	46.8	378.3	107
1994	381.1	344.7	5.3	31.1	323.0	316.8	2.7	3.5	58.1	436.4	117
1995	399.5	359.0	5.8	35.0	339.8	332.6	3.1	4.1	59.7	496.1	128
1996	424.5	378.9	6.8	38.7	353.6	347.1	3.0	3.6	70.9	567.0	140
1997	457.7	406.0	7.9	43.8	369.1	362.0	3.4	3.7	88.6	655.5	154
1998	489.2	430.2	9.7	49.3	382.3	375.0	3.5	3.8	107.0	762.5	171
1999	526.6	459.6	11.6	55.5	392.9	385.8	3.3	3.8	133.7	896.1	194
2000	568.4	492.5	12.3	64.5	415.1	407.6	3.8	3.7	153.3	1,049.4	216
2001	602.0	516.4	12.7	72.9	438.9	431.9	3.7	3.3	163.1	1,212.5	239
2002	627.1	532.5	13.8	80.4	461.7	453.8	4.2	3.6	165.4	1,378.0	263
2003	631.9	533.5	13.4	84.9	479.1	470.8	4.6	3.7	152.8	1,530.8	288
2004	657.7	553.0	15.7	89.0	501.6	493.3	4.5	3.8	156.1	1,686.8	305
2005	701.8	592.9	14.9	94.3	529.9	520.7	5.3	3.9	171.8	1,858.7	318
2006	744.9	625.6	16.9	102.4	555.4	546.2	5.3	3.8	189.5	2,048.1	335
2007	784.9	656.1	18.6	110.2	594.5	584.9	5.5	4.0	190.4	2,238.5	345
2008	805.3	672.1	16.9	116.3	625.1	615.3	5.7	4.0	180.2	2,418.7	358

Lähde: The 2006 Annual Report of the Board of Trustees of the Federal OASDI Trust Funds.

Liite 2. Kanada

Taulukko L2.1. Kanadan eläkejärjestelmän (CPP:n) tulot ja menot sekä varallisuus, milj. dollaria.

Year	PayGo Rate* (%)	Contribution Rate (%)	Contributions	Expenditures	Net Cash Flow	Investment Earnings	Assets at 31 Dec.**	Yield/Return** (%)	Asset/Expenditure Ratio
1966	0.05	3.6	531	8	523	2	525	0.7	52.50
1967	0.06	3.6	623	10	613	37	1,175	4.3	48.96
1968	0.13	3.6	686	24	662	79	1,916	5.1	35.48
1969	0.26	3.6	737	54	683	128	2,727	5.6	28.11
1970	0.45	3.6	773	97	676	193	3,596	6.2	24.13
1971	0.66	3.6	816	149	667	260	4,523	6.5	21.33
1972	0.88	3.6	869	212	657	333	5,513	6.8	19.83
1973	1.07	3.6	939	278	661	404	6,578	6.8	16.78
1974	1.17	3.6	1,203	392	811	498	7,887	7.0	14.06
1975	1.42	3.6	1,426	561	865	607	9,359	7.2	11.47
1976	1.80	3.6	1,630	816	814	747	10,920	7.6	10.48
1977	2.05	3.6	1,828	1,042	786	890	12,596	7.8	9.72
1978	2.31	3.6	2,022	1,296	726	1,043	14,365	7.9	9.03
1979	2.47	3.6	2,317	1,590	727	1,236	16,328	8.3	8.31
1980	2.72	3.6	2,604	1,965	639	1,466	18,433	8.7	7.64
1981	2.89	3.6	3,008	2,413	595	1,784	20,812	9.4	7.04
1982	2.91	3.6	3,665	2,958	707	2,160	23,679	10.0	6.58
1983	3.73	3.6	3,474	3,598	(124)	2,494	26,049	10.4	6.22
1984	3.66	3.6	4,118	4,185	(67)	2,829	28,811	10.7	5.97
1985	4.31	3.6	4,032	4,826	(794)	3,113	31,130	10.8	5.66
1986	4.20	3.6	4,721	5,503	(782)	3,395	33,743	10.9	4.73
1987	5.02	3.8	5,393	7,130	(1,737)	3,654	35,660	10.9	4.31
1988	5.41	4.0	6,113	8,272	(2,159)	3,886	37,387	11.0	3.98
1989	5.89	4.2	6,694	9,391	(2,697)	4,162	38,852	11.3	3.72
1990	5.82	4.4	7,889	10,438	(2,549)	4,386	40,689	11.4	3.53
1991	6.31	4.6	8,396	11,518	(3,122)	4,476	42,043	11.2	3.22
1992	7.07	4.8	8,883	13,076	(4,193)	4,497	42,347	11.0	2.97
1993	7.79	5.0	9,166	14,273	(5,107)	4,480	41,720	10.9	2.72
1994	8.33	5.2	9,585	15,362	(5,777)	4,403	40,346	11.0	2.52
1995	7.91	5.4	10,911	15,986	(5,075)	4,412	39,683	11.3	2.37
1996	8.71	5.6	10,757	16,723	(5,966)	4,177	37,894	11.0	2.16
1997	8.67	6.0	12,165	17,570	(5,405)	3,971	36,460	10.8	1.99
1998	8.11	6.4	14,473	18,338	(3,865)	3,938	36,535	10.9	1.94
1999	8.23	7.0	16,052	18,877	(2,825)	764	42,783	1.7	2.17
2000	7.69	7.8	19,977	19,683	294	4,446	47,523	9.9	2.32
2001	7.85	8.6	22,469	20,515	1,954	3,154	52,631	6.2	2.43
2002	8.16	9.4	24,955	21,666	3,289	187	56,107	0.3	2.47
2003	8.19	9.9	27,454	22,716	4,738	6,769	67,614	11.1	2.84
2004	8.29	9.9	28,459	23,833	4,626	6,475	78,715	8.9	3.15
2005	8.37	9.9	29,539	24,976	4,563	11,083	94,361	13.2	3.60
2006	8.37	9.9	31,000	26,213	4,787	14,433	113,581	14.5	4.11

* The pay-as-you-go rates have been calculated using the historical contributory earnings while the contributions are based on an estimate made by the Department of Finance.

** Results for years 1966 to 1998 are on a cost basis, while results for years 1999 to 2006 are presented on a market value basis. If assets were shown at market value at the end of 1998, total assets would be \$44,864 instead of \$36,535 million.

Lähde: Actuarial Report on the Canada Pension Plan, 23rd, as at 31 December 2006.

Taulukko L2.2. Kanadan eläkejärjestelmän tulot, menot ja varallisuus sekä ennuste vuodelle 2050, milj. dollaria.

Year	PayGo Rate (%)	Contribution Rate (%)	Contributory Earnings	Contributions	Expenditures	Net Cash Flow	Investment Earnings	Assets at 31 Dec.	Yield (%)	Asset/Expenditure Ratio
2007	8.35	9.90	331,200	32,789	27,665	5,124	6,785	125,490	5.82	4.31
2008	8.48	9.90	343,669	34,023	29,149	4,874	7,344	137,707	5.72	4.47
2009	8.63	9.90	356,699	35,313	30,773	4,540	7,856	150,104	5.60	4.62
2010	8.78	9.90	370,305	36,660	32,504	4,156	8,351	162,611	5.47	4.74
2011	8.90	9.90	385,232	38,138	34,299	3,839	8,838	175,288	5.36	4.84
2012	9.04	9.90	400,338	39,633	36,195	3,438	9,953	188,680	5.61	4.93
2013	9.18	9.90	416,806	41,264	38,249	3,015	11,269	202,963	5.92	5.02
2014	9.29	9.90	434,853	43,050	40,414	2,636	12,746	218,345	6.23	5.11
2015	9.41	9.90	454,172	44,963	42,729	2,234	14,386	234,965	6.55	5.20
2016	9.52	9.90	474,661	46,991	45,202	1,789	16,360	253,115	6.93	5.29
2017	9.63	9.90	496,827	49,186	47,843	1,343	17,552	272,010	6.91	5.37
2018	9.75	9.90	519,263	51,407	50,643	764	18,774	291,549	6.89	5.44
2019	9.88	9.90	542,573	53,715	53,601	114	20,027	311,689	6.87	5.49
2020	10.01	9.90	566,677	56,101	56,731	(630)	21,300	332,360	6.84	5.54
2021	10.15	9.90	591,647	58,573	60,026	(1,453)	22,607	353,514	6.82	5.57
2022	10.28	9.90	617,378	61,120	63,468	(2,348)	23,928	375,095	6.80	5.59
2023	10.42	9.90	643,966	63,753	67,080	(3,327)	25,281	397,048	6.78	5.60
2024	10.55	9.90	671,707	66,499	70,852	(4,353)	26,651	419,346	6.76	5.61
2025	10.67	9.90	700,665	69,366	74,756	(5,390)	28,031	441,987	6.74	5.61
2026	10.77	9.90	731,095	72,378	78,763	(6,385)	29,447	465,049	6.72	5.61
2027	10.85	9.90	763,246	75,561	82,848	(7,287)	30,968	488,731	6.72	5.62
2028	10.92	9.90	796,795	78,883	87,029	(8,146)	32,524	513,108	6.72	5.62
2029	10.97	9.90	832,253	82,393	91,339	(8,946)	34,128	538,290	6.72	5.62
2030	11.02	9.90	869,269	86,058	95,767	(9,709)	35,789	564,370	6.72	5.63
2031	11.06	9.90	906,667	89,760	100,308	(10,548)	37,507	591,328	6.72	5.63
2032	11.08	9.90	946,759	93,729	104,942	(11,213)	39,292	619,407	6.72	5.65
2033	11.09	9.90	988,698	97,881	109,682	(11,801)	41,138	648,744	6.72	5.66
2034	11.10	9.90	1,032,270	102,195	114,562	(12,367)	43,092	679,469	6.72	5.68
2035	11.10	9.90	1,077,823	106,704	119,607	(12,903)	45,143	711,709	6.72	5.70
2036	11.09	9.90	1,125,460	111,421	124,840	(13,419)	47,296	745,586	6.72	5.72
2037	11.09	9.90	1,174,978	116,323	130,261	(13,938)	49,559	781,207	6.72	5.75
2038	11.08	9.90	1,226,723	121,446	135,870	(14,424)	51,935	818,718	6.72	5.78
2039	11.07	9.90	1,280,560	126,775	141,707	(14,932)	54,439	858,226	6.72	5.81
2040	11.06	9.90	1,336,186	132,282	147,807	(15,525)	57,071	899,772	6.72	5.83
2045	11.13	9.90	1,645,065	162,861	183,065	(20,204)	72,251	1,138,870	6.72	5.96
2050	11.29	9.90	2,014,667	199,452	227,357	(27,905)	90,885	1,431,573	6.72	6.03
2055	11.43	9.90	2,463,571	243,894	281,686	(37,792)	113,256	1,782,723	6.72	6.07
2060	11.49	9.90	3,021,575	299,136	347,272	(48,136)	140,276	2,207,491	6.72	6.10
2065	11.43	9.90	3,723,098	368,587	425,502	(56,915)	174,003	2,739,396	6.72	6.18
2070	11.36	9.90	4,588,166	454,228	521,373	(67,145)	217,219	3,421,353	6.72	6.30
2075	11.40	9.90	5,633,966	557,763	642,185	(84,422)	271,914	4,282,683	6.72	6.39
2080	11.50	9.90	6,896,361	682,740	793,321	(110,581)	339,313	5,342,094	6.72	6.45

Lähde: Actuarial Report on the Canada Pension Plan, 23rd, as at 31 December 2006.

Taulukko L2.3. *Kanadan eläkejärjestelmän (CPP:n) eläkemenot etuuslajeittain, milj. dollaria.*

Year	Retirement	Disability	Survivor	Children	Death	Administrative Expenses	Total
2007	19,460	3,213	3,636	493	269	594	27,665
2008	20,682	3,332	3,738	504	280	614	29,149
2009	22,028	3,470	3,832	517	290	636	30,773
2010	23,449	3,629	3,934	532	301	659	32,504
2011	24,927	3,794	4,035	548	311	684	34,299
2012	26,530	3,943	4,128	562	322	710	36,195
2013	28,266	4,110	4,227	576	334	737	38,249
2014	30,087	4,292	4,332	590	345	767	40,414
2015	32,036	4,486	4,444	607	356	799	42,729
2016	34,126	4,686	4,564	625	368	834	45,202
2017	36,368	4,891	4,691	644	379	869	47,843
2018	38,760	5,098	4,824	665	392	905	50,643
2019	41,303	5,301	4,963	687	405	942	53,601
2020	44,012	5,501	5,109	711	417	981	56,731
2021	46,874	5,703	5,264	735	429	1,021	60,026
2022	49,877	5,899	5,428	761	441	1,062	63,468
2023	53,030	6,097	5,605	788	455	1,105	67,08
2024	56,322	6,300	5,795	817	468	1,149	70,852
2025	59,731	6,497	6,002	848	482	1,196	74,756
2026	63,229	6,690	6,224	879	497	1,245	78,763
2027	66,780	6,886	6,465	910	511	1,296	82,848
2028	70,404	7,082	6,726	940	527	1,350	87,029
2029	74,110	7,297	7,009	973	544	1,406	91,339
2030	77,876	7,542	7,316	1,006	561	1,466	95,767
2031	81,695	7,826	7,644	1,040	576	1,526	100,308
2032	85,55	8,140	7,996	1,074	592	1,59	104,942
2033	89,465	8,473	8,371	1,107	608	1,658	109,682
2034	93,473	8,825	8,772	1,141	624	1,727	114,562
2035	97,600	9,194	9,197	1,175	640	1,800	119,607
2036	101,876	9,576	9,647	1,209	656	1,876	124,84
2037	106,283	9,991	10,118	1,242	672	1,955	130,261
2038	110,828	10,431	10,610	1,276	687	2,038	135,87
2039	115,545	10,902	11,123	1,310	702	2,124	141,707
2040	120,491	11,386	11,656	1,345	716	2,213	147,807
2045	149,484	14,003	14,577	1,516	777	2,708	183,065
2050	187,004	16,692	17,844	1,706	816	3,295	227,357
2055	233,787	19,688	21,426	1,942	833	4,009	281,686
2060	290,578	23,198	25,525	2,236	839	4,896	347,272
2065	357,649	27,867	30,547	2,583	848	6,008	425,502
2070	439,017	34,210	36,932	2,960	868	7,387	521,373
2075	542,254	41,723	44,897	3,364	893	9,054	642,185
2080	673,038	50,086	54,413	3,812	910	11,062	793,321

Lähde: Actuarial Report on the Canada Pension Plan, 23rd, as at 31 December 2006.

Taulukko L2.4. Eläkemenoennuste etuuslajeittain suhteessa maksutuloon.

Year	Retirement (%)	Disability (%)	Survivor (%)	Children (%)	Death (%)	Administrative Expenses (%)	Total (%)
2007	5,88	0,97	1,1	0,15	0,08	0,18	8,35
2008	6,02	0,97	1,09	0,15	0,08	0,18	8,48
2009	6,18	0,97	1,07	0,15	0,08	0,18	8,63
2010	6,33	0,98	1,06	0,14	0,08	0,18	8,78
2011	6,47	0,98	1,05	0,14	0,08	0,18	8,9
2012	6,63	0,98	1,03	0,14	0,08	0,18	9,04
2013	6,78	0,99	1,01	0,14	0,08	0,18	9,18
2014	6,92	0,99	1,00	0,14	0,08	0,18	9,29
2015	7,05	0,99	0,98	0,13	0,08	0,18	9,41
2016	7,19	0,99	0,96	0,13	0,08	0,18	9,52
2017	7,32	0,98	0,94	0,13	0,08	0,17	9,63
2018	7,46	0,98	0,93	0,13	0,08	0,17	9,75
2019	7,61	0,98	0,91	0,13	0,07	0,17	9,88
2020	7,77	0,97	0,90	0,13	0,07	0,17	10,01
2021	7,92	0,96	0,89	0,12	0,07	0,17	10,15
2022	8,08	0,96	0,88	0,12	0,07	0,17	10,28
2023	8,23	0,95	0,87	0,12	0,07	0,17	10,42
2024	8,38	0,94	0,86	0,12	0,07	0,17	10,55
2025	8,52	0,93	0,86	0,12	0,07	0,17	10,67
2026	8,65	0,92	0,85	0,12	0,07	0,17	10,77
2027	8,75	0,90	0,85	0,12	0,07	0,17	10,85
2028	8,84	0,89	0,84	0,12	0,07	0,17	10,92
2029	8,90	0,88	0,84	0,12	0,07	0,17	10,97
2030	8,96	0,87	0,84	0,12	0,06	0,17	11,02
2031	9,01	0,86	0,84	0,11	0,06	0,17	11,06
2032	9,04	0,86	0,84	0,11	0,06	0,17	11,08
2033	9,05	0,86	0,85	0,11	0,06	0,17	11,09
2034	9,06	0,85	0,85	0,11	0,06	0,17	11,10
2035	9,06	0,85	0,85	0,11	0,06	0,17	11,10
2036	9,05	0,85	0,86	0,11	0,06	0,17	11,09
2037	9,05	0,85	0,86	0,11	0,06	0,17	11,09
2038	9,03	0,85	0,86	0,10	0,06	0,17	11,08
2039	9,02	0,85	0,87	0,10	0,05	0,17	11,07
2040	9,02	0,85	0,87	0,10	0,05	0,17	11,06
2045	9,09	0,85	0,89	0,09	0,05	0,16	11,13
2050	9,28	0,83	0,89	0,08	0,04	0,16	11,29
2055	9,49	0,80	0,87	0,08	0,03	0,16	11,43
2060	9,62	0,77	0,84	0,07	0,03	0,16	11,49
2065	9,61	0,75	0,82	0,07	0,02	0,16	11,43
2070	9,57	0,75	0,80	0,06	0,02	0,16	11,36
2075	9,62	0,74	0,80	0,06	0,02	0,16	11,40
2080	9,76	0,73	0,79	0,06	0,01	0,16	11,50

Lähde: Actuarial Report on the Canada Pension Plan, 23rd, as at 31 December 2006.

Taulukko L2.5. *Quebecin eläkejärjestelmän tulot ja menot sekä varallisuus (in millions of current dollars).*

	Cash inflows			Cash outflows			Reserve		Pay-as-you-go contribution rate
	Contributions	Investment income	Total	Benefits	Administration fees	Total	In dollars and in propotion to cash outflows of the following year		
Year	(\$)	(\$)	(\$)	(\$)	(\$)	(\$)	(\$)		(%)
2007	9 278	2 185	11 463	8 737	103	8 840	35 132	3,8	9,4
2008	9 620	2 392	12 012	9 183	105	9 288	37 856	3,9	9,6
2009	9 978	2 611	12 589	9 679	108	9 787	40 658	3,9	9,7
2010	10 360	2 799	13 158	10 214	111	10 325	43 492	4	9,8
2011	10 762	2 989	13 751	10 756	114	10 870	46 373	4	10
2012	11 192	3 229	14 421	11 338	118	11 457	49 338	4,1	10,1
2013	11 641	3 479	15 120	11 966	122	12 088	52 370	4,1	10,3
2014	12 118	3 739	15 858	12 648	126	12 774	55 453	4,1	10,4
2015	12 634	4 009	16 643	13 371	130	13 502	58 595	4,1	10,6
2016	13 140	4 267	17 406	14 156	135	14 290	61 711	4,1	10,8
2017	13 662	4 465	18 126	14 980	139	15 120	64 717	4	10,9
2018	14 202	4 652	18 853	15 849	144	15 992	67 578	4	11,1
2020	15 319	4 986	20 305	17 671	152	17 823	72 753	3,9	11,5
2025	18 402	5 649	24 051	22 637	173	22 810	81 571	3,4	12,3
2030	22 063	5 864	27 928	27 746	195	27 941	83 971	2,9	12,5
2035	26 639	5 668	32 307	33 327	226	33 553	80 483	2,3	12,4
2040	32 143	4 875	37 018	40 400	264	40 664	67 812	1,6	12,5
2045	38 482	2 929	41 411	48 990	298	49 289	37 632	0,7	12,7
2050	45 887	*	*	58 853	343	59 196	*	*	12,8
2055	54 714	*	*	70 733	389	71 122	*	*	12,9
2060	65 430	*	*	84 356	440	84 796	*	*	12,8

Lähde: Toward a Stronger and Fairer Québec Pension Plan. Working Paper. Régie des rentes du Québec. 2008.

Eläketurvakeskuksen ajankohtaiskatsaukset vuonna 2009

1/2009	Kokonaiseläke 2009. Työeläke, kansaneläke ja verotus
2/2009	Pension contribution level in Finland
3/2009	Pension contribution level in Sweden
4/2009	Pension contribution level in Norway
5/2009	Eläke- ja muun sosiaaliturvan kehittämis- ja yhteistyöryhmät
6/2009	Pension contribution level in Denmark
7/2009	Työeläkemennoennuste vuodelle 2009
8/2009	Pension contribution level in Great Britain
9/2009	Pension contribution level in Switzerland
10/2009	Pension contribution level in the Netherlands
11/2009	Pension contribution level in Germany
12/2009	Pension contribution level in France
13/2009	Eläkemaksutaso Yhdysvalloissa ja Kanadassa